

1-zorgroute in het basisonderwijs, bijlagenboek

1-zorgroute in het basisonderwijs

Bijlagenboek

Martine Amsing en Mieke Kalee

Deze publicatie is ontwikkeld door KPC Groep voor ondersteuning van het regulier en speciaal onderwijs in opdracht van het ministerie van OCW. KPC Groep vervult op het gebied van R&D een scharnierfunctie tussen wetenschap en onderwijsveld.

Foto omslag: © Nationale Beeldbank

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2009, KPC Groep, 's-Hertogenbosch

Inhoud

Toelichting	3
Bijlage 1: Resultaten vragenlijst 1-zorgroute basisonderwijs	5
Bijlage 2: Resultaten leerkrachtvragenlijst	31
Bijlage 3: Resultaten vragenlijst 1-zorgroute directeuren en IB-ers	37
Bijlage 4: Samenvattingen interviews zeven scholen	41

Toelichting

In 2009 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de resultaten en implementatie van 1-zorgroute in het basisonderwijs. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van SLOA in opdracht van het ministerie van OCW en past binnen de programmalijn Passend onderwijs en zorg.

De bevindingen van dit onderzoek zijn weergegeven in de rapportage *1-zorgroute in het basisonderwijs. Bevindingen van onderzoek naar de resultaten en implementatie 1-zorgroute. Onderzoeksrapportage*, met als auteurs Martine Amsing, Marijke Bertu en Marjan van der Maas. In dit bijlagenboek is de ruwe verwerking van de vragenlijsten weergegeven waarop de bevindingen van dat onderzoek zijn gebaseerd. Het heeft daarom alleen waarde in combinatie met de onderzoeksrapportage. Het bijlagenboek voorziet in de natrekbaarheid van de bevindingen en kan dienen als naslagwerk voor meer informatie naar aanleiding van de in de rapportage beschreven bevindingen. Als los product kan de informatie in dit boek niet op waarde geschat worden en kunnen er geen constatering worden gedaan.

De volgende instrumenten komen achtereenvolgens aan bod.

- Webbased vragenlijst (55 respondenten)
- Leerkrachtvragenlijst (35 respondenten)
- Vragenlijst vooraf aan interview (7 respondenten)
- Interview (7 respondenten)

Bijlage 1: Resultaten vragenlijst 1-zorgroute basisonderwijs

Op dit breedteonderzoek reageerden 55 personen. Dit waren IB-ers (21), leerkrachten (19) en schoolleiders (13) van scholen die minimaal een jaar met 1-zorgroute werken. Elf respondenten waren van dezelfde school en van twee scholen reageerden twee personen. Alle andere scholen kenden één respondent.

A Invoering 1-zorgroute

1 Gestart met invoering 1-zorgroute

De start van de invoering 1-zorgroute varieert van januari 2007 tot 2009.

2 Wat was voor de school aanleiding voor de invoering van 1-zorgroute? (meerdere opties mogelijk)

Tabel: Aanleiding voor invoering 1-zorgroute

Aanleiding	N	Percentage
a De school wil passend onderwijs aan alle leerlingen aanbieden.	24	43%
b De school wil haar onderwijs beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van kinderen.	49	88%
c De school wil met groepsplannen gaan werken.	33	59%
d De school wil de leerresultaten systematisch in kaart brengen en verbeteren (kwaliteitszorg).	33	59%
e De school wil dat er binnen school meer samenhang en structuur in de zorg aan leerlingen komt.	39	70%
f De school wil meer met externe partners in de buurt/regio samenwerken rondom de zorg aan leerlingen.	7	12%
g Binnen het samenwerkingsverband of binnen het schoolbestuur is het besluit genomen 1-zorgroute in te voeren.	24	43%
h Anders, namelijk	5	9%

Voor de scholen was de aanleiding voor de implementatie van 1-zorgroute voor 88% van de respondenten het beter afstemmen van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van kinderen. De aanleiding die het minst vaak werd aangegeven (12%), is het willen samenwerken met externe partners. Dit heeft niet als eerste prioriteit voor school.

3 Voldoet 1-zorgroute ook aan de verwachtingen die de respondent ervan had?

Tabel: 1-zorgroute voldoet ook aan de verwachtingen

	N	Percentage
Ja	43	77%
Nee	2	4%
Weet ik niet	11	20%
Totaal	56	100%

Van de respondenten geeft 77% aan dat de 1-zorgroute ook voldoet aan de verwachtingen. Slechts 4% geeft aan dat niet aan de verwachtingen voldaan wordt. Daarbij zijn de volgende opmerkingen gegeven.

Opmerkingen: voldoet aan verwachtingen

- Teamleden en IB-ers zijn op deze wijze zeer structureel bezig.
- Ja, hoewel het invoeringstraject niet altijd vloeiend verloopt.
- We zitten in een leerproces, dus een volmondig 'ja' kunnen we eigenlijk nog niet zeggen.
- Het invoeringstraject verloopt langzaam, doch nu levert het resultaat op.
- Je weet best wel hoe je leerlingen er voor staan, maar als het op papier staat, houd je het overzicht.
- Gedeeltelijk wel. De resultaten voldoen nog niet aan het verwachtingspatroon. Leerkrachten gaan veel bewuster om met keuzes maken, betreffende leerstof.
- Het is een proces.
- Het is een stap in de richting inhoudelijke verbetering leidt pas echt tot kwaliteitsverbetering, werkdruk als rem op proces passend onderwijs nog niet minder.
- Dit is vooral te merken doordat leerkrachten steeds vaker aangeven: ik krijg nu meer zicht op mijn zwakke leerlingen.
- Ik had graag gezien dat 1-zorgroute gekoppeld wordt aan structurele facilitering waardoor kwaliteit gewaarborgd kan worden en blijven.
- De zorg is al verbeterd en we leren er steeds meer bij, zodat de afstemming ook steeds beter wordt. Er is natuurlijk nog steeds veel te leren, maar we doen het stapje voor stapje.
- De 1-zorgroute is een behoorlijke implementatie die verder gaat dan er verwacht werd. Het vraagt een omslagpunt in het denken van leerkrachten. Het proactief werken, het op de juiste manier registreren vraagt tijd.
- Ten dele, omdat we nog volop in implementatie zitten, zijn meetbare resultaten nog te summier. Het is daarnaast belangrijk je team niet te overvoeren. Stapje voor stapje en tijd nemen is erg belangrijk wil je hier daadwerkelijk resultaat mee boeken.
- Daarvoor was een kind afhankelijk van de leerkracht hoeveel tijd, extra materiaal, et cetera er aan hem/haar besteed werd. Kreeg het in de ene groep veel extra aandacht, in de volgende groep kon die aandacht weg zijn. Nu zit er een doorgaande lijn in de zorg rondom een kind. Elke leerkracht moet er tijd aan besteden. Dit is ook makkelijker te zien voor de IB-er.
- Het geeft een duidelijke structuur waarbinnen je kunt werken.
- Wel aangepast.

Opmerkingen: voldoet niet aan verwachtingen

- In het begeleidend materiaal komt het onderdeel onderwijsbehoeften er niet zo duidelijk in naar voren. Tijdens de uitwerking in de lessen wordt daar meer de nadruk opgelegd. Het eerste jaar was voornamelijk scholing van de IB-ers en vrijwel niets van het team.
- Het geen wat je al deed, staat nu op papier.

Opmerkingen: weet niet of het aan verwachtingen voldoet

- Dat ben ik nog aan het ervaren.
- Beginsituatie hebben we toch iets te rooskleurig ingeschat. We zijn ons nu aan het heroriënteren hoe verder te gaan.

- We zijn bezig met het tweede invoeringsjaar. De eerste geluiden zijn positief. Het rendement is nu nog niet echt te meten.
- We willen de kwaliteit van de groepsplannen verhogen. Er zijn nog grote verschillen tussen leerkrachten. Zelf ben ik positief over deze cyclische manier van werken waarbij duidelijker naar behoeften van kinderen gekeken wordt. Daarom vond ik het zeer teleurstellend dat de inspecteur onze manier van werken als onvoldoende kwalificeert.
- In de praktijk hebben we nog wel twijfels aan de haalbaarheid van het daadwerkelijk tegemoet komen aan de onderwijsbehoeften van alle kinderen.

4 Met welk vakgebied is de school in het eerste invoeringsjaar gestart?

Tabel: Vakgebied waarmee in het eerste invoeringsjaar gestart is

	N	Percentage
Rekenen	31	35%
Taal	8	15%
Technisch en begrijpend lezen	12	22%
Geen vakgebied, maar pedagogisch domein	4	7%
Totaal	55	100%

Ruim een derde van de respondenten (35%) geeft aan het eerste invoeringsjaar met rekenen gestart te zijn. Bijna een kwart (22%) is met technisch en begrijpend lezen begonnen en 15% met taal. Tot slot geeft 7% aan niet met een vakgebied gestart te zijn, maar met een pedagogisch domein.

5 Werkt de school in 1-zorgroute al met meerdere vakgebieden?

65% van de respondenten geeft aan in 1-zorgroute al met meerdere vakgebieden te werken.

6 Is bij de invoering van 1-zorgroute gebruikgemaakt van een externe adviseur?

Van alle respondenten heeft 78% bij de invoering 1-zorgroute gebruikgemaakt van een externe adviseur, 22% heeft dat niet gedaan. Op de vraag waaruit de begeleiding van deze adviseur bestaat, werden de volgende antwoorden gegeven.

- Vijf keer middag met team over visie, waarneming, onderwijsbehoeften, groepsplannen evaluatie.
- Het invoeren van groepsplannen.
- Begeleiding coaching IB, studiedagen en teambijeenkomsten, stuurgroep, evaluatie in het team.
- Tijdspad uitzetten.
- Uitleg geven.
- Teamscholing op het gebied van algemene onderwijsbehoeften en specifieke onderwijsbehoeften.
- Inleiden van een nieuw te starten vakgebied.
- Leerlingenbesprekingen en een stuurgroep vormende met directie en IB-er.
- Eerste jaar intensieve begeleiding. Contactmomenten, studiedagen, klassenconsultaties, groepsbesprekingen, leerlingenbespreking.
- Ondersteuning van de IB-er door een deskundige van Giralis.
- Hij begeleidde het eerste jaar de IB-er en de leerkrachten met het invoeren van 1-zorgroute en kwam ook in de klas kijken.
Nu begeleidt hij alleen nog maar de IB-er.
- De schoolbegeleidingsdienst RPCZ. Aan de teamleden uitleggen van het doel en de uitgangspunten van 1-zorgroute, zicht geven op de meerwaarde van 1-zorgroute, zicht op invoeringstraject van 1-zorgroute. Hulp bij de invoering en implementatie van 1-zorgroute. Oprichten en leiden van een stuurgroep in de school.

- In het eerste jaar werden het team en de IB-ers geschoold. De adviseur voerde de gesprekken en maakte een groepsplan met de leerkracht. De IB-er was hier bij aanwezig en kon dus op die manier afkijken. In een tweede ronde van groepsbesprekingen moest de IB-er dit doen maar zat de adviseur er op de achtergrond bij. Verder werden er drie leerlingenbesprekingen gedaan door de adviseur.
- Ik ben afgelopen jaar begonnen met de opleiding RT. Van daaruit werk ik binnen mijn team met de invoering van de zorgroute.
- Begeleiding bij studiebijeenkomsten, groepsbesprekingen, leerlingenbesprekingen, klassenconsultaties en stuurgroepbijeenkomsten.
- Hij heeft zitting in de stuurgroep. Hij stelt samen met mij de agenda voor deze bijeenkomsten samen. Hij coacht de IB-er in zijn nieuwe rol.
- Zowel op beleidsniveau als op uitvoerend niveau een adviserende functie.
- Hoe we de zorgroute moeten invullen.
- Lessen op de Pabo.
- Bekendmaken met de werkwijze binnen 1-zorgroute.
- Ondersteuning bij het opstellen van de groepsoverzichten en groepsplannen.
- Klassenconsultaties.
- Vraagbaak.
- Uitwisseling formats en ervaringen andere scholen.
- Helpen met het invoeren, vragen, waar loop je tegen aan.
- Training geven aan team, consultatie leiden.
- Omdat mijn collega IB-er en ik allebei opgeleid zijn door NTO-effekt en omdat wij als achtergrond orthopedagogiek en onderwijskunde hebben, hebben wij de invoering in eigen beheer gehouden.
- introductie in het team, volgen van het proces, feedback geven op de groepsplannen, samen met de IB-er nadenken en samenstellen van de cyclus, helpen bij de implementatie.
- Opstellen van groepshandelingsplannen samen met leerkracht en IB-ers, klassenbezoeken en leiden van teambesprekingen.
- Coaching van de IB-er en in mindere mate van de leerkrachten, voorbereiden en voorzitten van de studiedagen, theoretische achtergrondkennis voor het team verzorgen, deelnemen aan het stuurgroepoverleg binnen de school, klassenconsultaties uitvoeren, aan de IB-er laten zien hoe groepsbesprekingen en leerlingenbesprekingen effectief gevoerd kunnen worden, enthousiasmeren.
- Begeleiding van het gehele traject. Afstemming.
Op dit moment wordt er begeleiding gegeven aan het management, dat twee nieuwe mensen heeft.
- Begeleiding in de groep en aan IB-ers. Teambegeleiding door Wijnand Gijssen.
- informatie tijdens studiedagen, klassenconsultaties, groepsbesprekingen, stuurgroepoverleg, begeleiding IB, begeleiding maken groepsplannen en overzichten.
- Frosien Wielink is lid van de stuurgroep en verzorgt teambijeenkomsten. Zij begeleidt de groepsbesprekingen.
- IB-ers begeleiden.
- Begeleiding bij het invoeringstraject.
- Een paar keer per jaar een informatiemiddag gekregen, daarna individuele begeleiding voor de groepsleerkrachten en nu nog steeds voor de IB-ers.
- In het eerste jaar begeleiding van de IB-er, het houden van klassenconsultaties en groepsbesprekingen. Het begeleiden van leerkrachten met het maken van groepsplannen, het verzorgen van studiedagen 1-zorgroute.
- Begeleiding team, coaching IB-er, directeur.
- Cursus voor alle IB-ers en directie, begeleiding bij groepsbesprekingen voor leerkrachten, begeleiding bij groepsbesprekingen voor IB-ers, klassenconsultaties, begeleiding stuurgroep, studiedag over het maken van groepsplannen, studiedag over communiceren met kinderen, ouderavond over 1-zorgroute.
- Verzorgen van een aantal studiedagen, begeleiding daar waar nodig voor de IB-er en de docenten.

- Cursus, begeleiding.
- Vanuit R.P.C.Z en SWV De Bevelanden zijn begeleiders bezig met scholingstraject van twee jaar (we zitten in tweede jaar).
Daarnaast heeft ons management geïnvesteerd in begeleiding op maat (per school of per team/IB).
- Ondersteuning in de zorg naar (hoog-)begaafde leerlingen.
- KPC en Marant.
- Begeleiden groepsbesprekingen, stroomlijnen van formulieren, agenda's van vergaderingen voorbereiden.

7 Is er bij 1-zorgroute scholing aangeboden?

Ruim tweederde (67%) van de respondenten geeft aan dat er bij 1-zorgroute scholing aangeboden is.

8 Tijdens deze scholing zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen

- Onderwijsbehoeften algemeen, specifiek, observeren, waarnemen, formats, gesprekken voeren.
- Het invoeren van groepsplannen daarbij staan de onderwijsbehoeften van kinderen centraal.
- Groepsoverzichten/bepaling onderwijsbehoeften afstemming/bepaling leerinhoud en methodiek gekoppeld aan reflectie en portfoliogesprek.
- Tijdens de scholing voor IB-ers (het eerste jaar) kwam vooral de verbetering van de kwaliteiten van de IB-er aan de orde. (Aanmelding van een zorgleerling door de leerkracht bij de IB-er (formulier en gesprek), Werkcyclus Handelingsgericht werken.)
Groepsoverzicht.
Nu het tweede jaar: Het Groepsplan en het werken hiermee.
- Coaching van de leerkracht.
- Intervisie.
- Hoe de 1-zorgroute werkt.
- Werken met groepsplannen.
- Het formuleren van de onderwijsbehoefte.
- Organisatie binnen de groepen, materiaalgebruik verkennen, maken van een groepsplan:
 - op welke manier beweegt een stuurgroep zich hierin;
 - aanbieden van verschillende werkvormen;
 - kennisoverdracht op het gebied van technisch lezen en begrijpend lezen;
 - bespreken van leerlijnen gericht op de gekozen vakgebieden;
 - coaching van de IB-er tijdens groepsbesprekingen en klassenbezoeken.
- Hoe je gedifferentieerd met je groep omgaat.
- Passend onderwijs; groepsplan maken.
- Nulmeting, kennismaken met, HGW-cyclus, groepsplannen.
- Werkwijze en procedure 1-zorgroute.
- Beschrijven onderwijsbehoeften.
- Hoe ermee te werken, hoe maak je een groepsplan, hoe breng je dit in de praktijk.
- Naar passend onderwijs, van handelingsplannen naar groepsplan en afstemmen op onderwijsbehoeften.
- Het opstellen van de handelingsplannen.
- Dat we moesten uitgaan van wat een kind wél kan in plaats van niet kan.
- Hoe maak je een groepsoverzicht, hoe maak je een groepsplan, opstellen van concrete doelen, indeling in specifieke onderwijsbehoeften, proactief leren denken.
- Het in kaart brengen van de kinderen en de wijze van beschrijven.
- Maken van groepsplannen, formuleren van doelen, groepsbezoeken door IB-ers.
- Groepsbesprekingen.
- Directe hulp bij maken groepsplannen en overzichten met bijbehorende gesprekken en begeleiding IB.
- Hoe maak je een groepsplan.
- Hoe voer je het groepsplan uit.

- Hoe je 1-zorgroute behoort te gebruiken. Hoe je de groepjes maakt en wanneer je kunt werken aan je plan.
- Omgaan met toetsgegevens als data, clusteren zorgbehoefte, versterkende factoren, belemmerende factoren, aanpassen formulier aan behoeften team.
- Het werken met de groepsplannen en hoe deze in te vullen (welke gegevens daarbij te gebruiken et cetera) Ik heb maar één middag meegemaakt, daarna ging ik met zwangerschapsverlof.
- Handelingsgericht werken, het benoemen van onderwijsbehoeften.
- Theoretisch kader onderwijsbehoefte kinderen.
- Praktisch: groepsplannen.
- Kern van de scholing is in alles: een omslag in het denken maken. Niet meer achteraf problemen/achterstanden oplossen maar proactief denken.
- Het in kaart brengen van de onderwijsbehoeften en het geven van effectieve instructie.
- In bijeenkomsten betreffende mijn opleiding werd uitgelegd hoe 1-zorgroute werkt, welke voordelen dit heeft, hoe het gebruikt kan worden, bij welke vakgebieden, hoe beperkt/ uitgebreid ermee gewerkt kan worden en welke processen, handelingen en leermomenten aan bod komen.
- Er is eerst uitleg geweest over inhoud, daarna over hoe ver sta je als school. Dan plan van aanpak en tegelijkertijd uitleg van aanpak (stapsgewijs).
- Directiedag en een dag om implementatieplan te realiseren waren ingepland en gerealiseerd. Nu zijn we aan invoeringsfase (en bijstelling).
- Steeds de vraag wat wil je ermee als scholen.
- Structuur van 1-zorgroute, omgaan met de verschillen tussen de leerlingen.
- Pedagogisch groepsplan en de invoering van Dotcom met groepsplannen op de verschillende vakgebieden.
- Pedagogisch groepsplan.
- Groepsplan technisch lezen.
- Dotcom invoering.

B Uitgangspunten 1-zorgroute

In onderstaande tabel staan de uitgangspunten van 1-zorgroute. De respondenten is gevraagd met een score aan te geven wat er voor hen veranderd is door het werken met 1-zorgroute.

De scores hebben de volgende betekenis:

1 = helemaal oneens;

2 = beetje oneens;

3 = beetje eens;

4 = helemaal eens.

Tabel: Wat is er voor u veranderd nu u met 1-zorgroute werkt? (n=50)

	Helemaal oneens	Beetje oneens	Beetje eens	Helemaal eens
De leerkracht heeft een omslag in denken gemaakt, waarin zij haar onderwijs afstemt op de onderwijsbehoeften van de kinderen en uitgaat van de kansen en mogelijkheden van een kind.	2%	2%	65%	31%
Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van curatief handelen naar preventief en proactief handelen.	2%	10%	67%	22%
Door te werken met groepsplannen ben ik beter in staat om te gaan met de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen in mijn groep.	0%	10%	29%	61%

	Helemaal oneens	Beetje oneens	Beetje eens	Helemaal eens
De leerkracht voelt zich meer verantwoordelijk voor het realiseren van passend onderwijs. Dit uit zich bijvoorbeeld doordat de leerkracht meer nadenkt over het aanbod aan de leerlingen en wat hiervan de resultaten zijn.	4%	12%	35%	49%
De rol van de IB-er als een coach van de leerkracht is toegenomen.	4%	10%	31%	55%
De zorg aan leerlingen wordt meer in de klas geboden.	2%	4%	39%	55%
De ouders zijn een belangrijke partner van de school en leerkracht geworden.	10%	29%	45%	16%
De leerling wordt actief betrokken. Het spreken met de leerling in plaats van tegen de leerling is toegenomen.	2%	18%	59%	22%
Er is een betere afstemming tussen de schoolinterne en schoolexterne zorg in de regio. Partners in onderwijs en zorg werken meer met elkaar samen	6%	35%	53%	6%
De stappen in de zorg in school zijn voor iedereen duidelijk en transparant.	4%	12%	43%	41%
Iedereen weet wat zijn taak/rol in 1-zorgroute is.	2%	12%	53%	33%
1-zorgroute biedt impulsen om op schoolniveau de kwaliteit van het onderwijs en van de zorg in school te verbeteren.	2%	4%	25%	69%

C Implementatie 1-zorgroute

A Knelpunten invoering

Tabel: Totaaloverzicht genoemde knelpunten (maximaal drie per respondent)

Knelpunten	1e	2e	3e	totaal
a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht door leerkrachten	2	1	0	3
b Handelingsgericht analyseren van gegevens uit toetsen	9	2	0	11
c Observeren van kinderen door de leerkrachten	0	5	0	5
d Voeren van gesprekken met kinderen door de leerkrachten	1	2	4	7
e Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften	4	1	1	6
f Benoemen van onderwijsbehoeften	9	8	0	17
g Clusteren van leerlingen	1	2	0	3

Knelpunten	1e	2e	3e	totaal
h Opstellen van het groepsplan	2	2	3	7
i Uitvoering van het groepsplan	3	5	2	10
j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan	7	9	7	23
k Opstellen van een individueel handelingsplan	2	0	0	2
l Groepsbesprekingen	0	2	3	5
m Leerlingenbesprekingen	0	0	0	0
n De administratie rond 1-zorgroute	3	6	6	15
o Digitaal gebruik van 1-zorgroute	0	2	2	4
p De opzet en inhoud van het leerlingvolgsysteem	0	0	1	1
q Samenwerking met de ouders	1	0	2	3
r Inroepen van externe ondersteuning en zorg	0	0	0	0
s Samenwerking in de regio	0	0	1	1
t Kennis van en doelgericht werken met leerlijnen	4	1	7	12
u Rol van de IB-er en remedial teacher	1	0	2	3
v Anders, namelijk	1	0	0	1
Totaal	50	48	41	139

Waarom is dit een knelpunt (geweest)?

Ad a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht door leerkrachten

- Vaak moeite met het verkrijgen van gegevens van andere scholen.
- Vaak is de beginsituatie van de kinderen niet helemaal duidelijk. De toetsgegevens zijn niet altijd recent en reëel als kinderen instromen. Voor het SBO missen we het volgen van de kleinere ontwikkelingsstappen.
- Beslissen welke gegevens wel/niet thuisshoren in dit format (en daarover binnen het team afstemming vinden).

Ad b Handelingsgericht analyseren van gegevens uit toetsen

- Collega's vonden het nog moeilijk om handelingsgericht te werken en mede uit de toetsen de onderwijsbehoeften van de kinderen te bepalen.

- Leerkrachten benoemen een probleem, maar ervaren het probleem ver buiten zichzelf. Het handelsgericht werken ligt bij hulp vanuit buiten de groep, door bijvoorbeeld IB of RT. Het vervolg op de analyse blijft vaak uit.
- Een goede analyse op basis van goede middelen is ingewikkeld. Waar ligt de kern. Wat heeft dit kind nodig, is een lastig stuk. Hoe organiseert de leerkracht de planning.
- Docenten proactief leren denken vraagt om een andere benadering. Gespreksvoering met kinderen lukt wel, maar om tot de behoeften te komen valt nog niet mee.
- Veranderde manier van werken, denken vergt veel van leerkrachten.
- Leerkrachten kijken nog te vaak naar de methode en niet naar de behoeften van het kind. Hoe verwerk ik groepsoverzichten tot een overzichtelijk leerlingvolgsysteem dat te gebruiken is voor de inspectie en bij eventuele verwijzingen via PCL?
- Bij de eerste werkbijeenkomst zag je dat sommige leerkrachten niet gewend zijn om na te denken over wat zijn nu de onderwijsbehoeftes van dit kind bij (in ons geval) lezen? Hoe omschrijf ik dit? Hoe kom ik aan de gegevens? Welke gegevens heb ik nodig? Wanneer doe ik dit, ik heb het al zo druk.
- De vinger kunnen leggen op datgene wat niet of juist wel goed gaat en dat vertalen naar een handelingsgerichte oplossing.
- De toetsresultaten kunnen pas handelingsgericht vertaald worden als de leerlijnen geheel bekend zijn. Hieraan is eerst gewerkt.

Ad c Observeren van kinderen door de leerkracht

- Leerkrachten gaven aan dat ze niet wisten wanneer ze daar tijd voor moesten vrij maken om goed te kunnen observeren.
- Combinatieklas: ik doe mijn best met alle kinderen, maar kom er niet altijd aan toe.
- Ik werk momenteel in een combinatiegroep en ik vind het lastig om goed te observeren omdat ik altijd een leerkrachtgebonden les geef aan een van de groepen.
- Omdat je de verschillende hulpgroepen in beeld hebt, ben je constant bezig met het heen en weer lopen tussen deze groepen.
- Dit knelpunt is nog niet opgelost. Hier komen we nog op terug.
- Tijd.
- Ik zet nu veel meer mijn stagiaire in, zodat ik af en toe ook kan observeren.
- Observatiemomenten inpassen in je klassenmanagement.

Ad d Voeren van gesprekken met de kinderen door de leerkracht

- Welke vragen stel je? Wanneer, op welk moment plan je dat? Leerkrachten denken vaak te moeilijk.

Ad d Voeren van gesprekken met de kinderen door de leerkracht

- Het moet getraind worden.
- Is nog knelpunt. We gaan dit schooljaar eerst aan de slag met de vraag; Hoe doe je dat? Vervolgens gaan we kijken hoe we het gaan organiseren. Het is dus nog niet opgelost.
- Ook hier gaven collega's aan dat ze niet wisten wanneer ze daar tijd voor moesten maken. Ook vergaten ze soms wat er in het gesprek gezegd was, omdat ze het niet meteen hadden opgeschreven.
- Onvoldoende herkenbaar geborgd in de school. Onvoldoende tijd om gesprekken te plannen.
- Het maken van tijd om daadwerkelijk met kinderen te praten, is lastig te realiseren.
- Leerkrachten waren niet echt gewend om samen met de kinderen het aandachtspunt te bespreken en daarbij door te vragen wat de kinderen zelf dachten wat zij nodig hadden. Ook hoorde we vaak dat ze daar niet echt de tijd voor hadden en dat dit dan allemaal na schooltijd moet gebeuren.

Ad e Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften

- Er is eerst scholing bij de leerkrachten en directie nodig om te begrijpen hoe je dit inzet/ gebruikt in je handelings- en groepsplannen.
- Het vertalen van onderwijsbehoeften naar een groepsplan is voor de meeste leerkrachten moeilijk. De leerkrachten waren ook niet allemaal op de hoogte van de leerlijnen en vonden het mede daardoor moeilijk om de onderwijsbehoeften in kaart te brengen. Het blijkt in de praktijk dat het uitvoeren van een groepsplan een goed klassenmanagement vraagt en dit kon in sommige gevallen beter.
- Leerkrachten moeten leren beter te observeren.

Ad f Benoemen van onderwijsbehoeften

- Dit is nog steeds een knelpunt, omdat dit door iedere leerkracht anders opgepikt wordt. Door de ene collega heel specifiek en duidelijk benoemt. Door de andere leerkracht wordt een korte leus gebruikt als: verrijking of verdieping en daar blijft het bij.
- Leerkrachten vinden het moeilijk nader te specificeren, moeten elkaar daar nog in helpen.
- Benoemen van onderwijsbehoeften vergt een omslag in het denken; uitgaan van de mogelijkheden van een kind en niet van de beperkingen. Dit is voor sommige leerkrachten erg lastig. Bij het managen in de klas vinden leerkrachten het soms moeilijk om de balans te vinden tussen de aandacht voor de (wat zwakkere) basisgroep met relatief veel C-kinderen en de kinderen uit de subgroepen. Gaat er niet te veel tijd/zorg uit naar de kinderen uit de subgroepen, waardoor de kinderen uit de basisgroep dreigen af te glijden naar een lager niveau? Sommige collega's ervaren de administratie als veel en belastend.
- Dit is iets volslagen nieuws waar leerkrachten ontzettend aan moeten wennen.
- Omslag in denken (van probleem naar behoeften) denken in doelen voor de hele groep organisatie in de groep.
- Mensen binnen het team zijn dit nog aan het eigen maken.
- De beantwoording was altijd summier.
- Het vraagt om een gedragsverandering bij de leerkracht. Sec de methode volgen volstaat niet.
- Onwetendheid, onzekerheid.
- Omdat het een omslag in denken is, niet alleen vanuit toetsgegevens naar een kind kijken, maar vanuit het kind kijken naar wat het nodig heeft.
- Dit is een proces. De leerkrachten kijken met andere ogen naar alle leerlingen.
- Je moet goed weten welke onderwerpen er nog komen, want soms duurt het wat langer voor een kind iets door heeft. Wanneer het onderwerp nog geregeld terug komt (en dat is meestal niet in het volgende blok) hoeft een leerling niet meteen extra aandacht met rekenen te krijgen.
- Leerkrachten vinden het moeilijk om te verwoorden wat een leerling nodig heeft. Werken veelal intuïtief.
Al reeds aangegeven om zo met de leerlingen te spreken dat hun behoeften duidelijk zijn.

Ad g Clusteren van leerlingen

- Hoe te clusteren: op didactische aanpak of pedagogische aanpak? Hoe hou ik een beperkt aantal groepen zodat de uitvoering haalbaar blijft? Leerkrachten ervaren dat ze meer administratie hebben.
- De leraren vinden het moeilijk om niet alle leerlingen te kunnen 'bedienen'. Er moeten keuzes gemaakt worden. Je kunt twee subgroepen maken en niet bijvoorbeeld acht, zoals voorheen met handelingsplannen gewerkt werd.
- Lastig om bij de verschillende uitvalsgebieden van kinderen toch een lijn te vinden.

Ad h Opstellen van het groepsplan

- Tijdrovend - goede vorm nog niet vastgesteld -> doel: moet vooral een werkpapier voor leerkrachten zijn dat in uitvoering haalbaar is.
- Men heeft moeite om een correcte procesanalyse te maken (evaluatie).
- Niet altijd concreet en handelingsgericht genoeg (SMART!?).

- Het denken in doelen voor de hele groep; we werken nog niet doelbewust met leerlijnen.
- Weer de combinatieklas, ik heb mijn handen vol aan alles wat daarbij komt.
- In feite een zelfde verhaal als de eerder gegeven knelpunten. De kwaliteit van de groepsplannen laat te wensen over omdat veel leerkrachten moeite hebben met het verwoorden van hun handelen. Men ziet een heleboel, maar vindt het lastig om te bepalen waar prioriteiten moeten liggen en wat helpende activiteiten zijn.
- Was nieuw.

Ad i Uitvoering van het groepsplan

- Een klas kan soms erg onrustig zijn om met je zorgplan bezig te zijn. Het gebeurt ook dat je een leerling op een bepaald vlak extra aandacht wilt bieden, maar die leerling heeft alle tijd al nodig om het werk van die dag af te krijgen. Keuzes maken in opdrachten. Wat maken we wel en wat niet.
- Er moet nog een cultuuromslag in het denken van de leerkracht gemaakt worden.
- De plannen staan leuk op papier, maar de omslag naar de praktijk gaat niet vanzelf, hier is een verandering voor nodig.
- Leerkrachten clusterden leerlingen met dezelfde onderwijsbehoeften, maar hadden hiervoor niet een duidelijk programma of een duidelijk aanbod/materiaal. Ook werden de groepjes niet vernoemd in het lesprogramma en kon een andere leerkracht of een invaller deze groepjes niet terugvinden.
- Groepsplan blijft nog steeds een papieren document. Het is omdat het 'moet'. Er wordt in de praktijk nog weinig gezocht naar mogelijkheden van leerlingen.
- Met name in de kleutergroepen is het lastig toepasbaar om allemaal tegelijk met rekenen bezig te gaan.
- Mensen moeten dit oefenen.
- Is alleen een knelpunt in de combinatiegroep geweest.
- Het moet nu als een werkdocument gebruikt gaan worden in de groepen.
- Het staat of valt met een goede planning en dit lukt als je vooruit denkt. Dit is voor leraren een omslag in denken en gedrag. Niet meer kijken naar wat je morgen gaat doen met de kinderen, maar vooruit kijken naar een langere periode, zo'n zes tot twaalf weken. Hier moet je tijd voor nemen en die tijd win je wel terug, maar dan moet je de waan van de dag kunnen loslaten.

Ad j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan

- Kost veel tijd.
- Omdat ik het klassenmanagement in een combinatie nu sowieso moeilijk vind, aangezien het mijn eerste keer is, dus daar hoort ook het klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan bij.
- Organiseren van en tijd vinden voor alle specifieke behoeften, ondanks clustering.
- In een kleutergroep word je vaak weggeroepen door andere leerlingen, waardoor je soms lastig met een 'zorggroepje' kan werken. Je hebt eigenlijk extra handen nodig in een kleutergroep.
- Als je veel verschillende niveaus hebt, is het lastig je tijd over alle leerlingen te verdelen.
- Lastig om met zo veel verschillende niveaus om te gaan en te organiseren.
- Organisatie binnen de groep is nog niet bij iedere leerkracht optimaal.
- Veel leerkrachten vinden het moeilijk om naar zichzelf en hun eigen handelen te kijken. De slogan 't Is de leerkracht die het doet was nog niet voor iedereen zo helder.
- Beginnende leerkrachten, zittende leerkrachten met matig klassenmanagement zorgen voor extra aandacht.
- Het maken van schoolbrede afspraken over klassenmanagement stuitte op weerstand.
- Consequentheid in uitvoering.
- Te veel groepjes te weinig tijd.
- Het is nieuw, en er is dan soms meer informatie nodig om het goed te kunnen doen. Klassenmanagement heeft een helicopterview nodig, dat is soms moeilijk om die vanuit een bestaande situatie te ontwikkelen.

- De leerkrachten zijn niet echt gewend om verder vooruit te kijken. We hebben altijd de instructietafel ingezet bij het verwerken van een bepaalde les. Door het groepsplan moeten ze 10 á 14 weken vooruit denken en de leerlijn duidelijk voor ogen hebben. Dit heeft dan invloed op je klassenmanagement. Je hebt meer subgroepjes die je niet alleen bij een bepaald vakgebied aan de orde stelt, maar nu ook op andere momenten van de dag.
- Het werken met combinatiegroepen werkt verzwarend en vraagt (soms) om een andere aanpak.
- Leerkrachten ervaren een tekort in tijd voor de verschillende instructies aan subgroepen.
- Het zelfstandig werken was al jaren geleden ingevoerd en is een voorwaarde om te komen tot een goed klassenmanagement. Op het moment dat wij een zorgroute gingen implementeren, bleek dat er onvoldoende een lijn was als het gaat om het zelfstandig werken. Ook waren er collega's die het opnieuw moesten aanscherpen.
- Organiseren en uitvoeren van wat er in het groepsplan staat.
- Je moet veel achtergrondinformatie hebben om goed voorbereid voor een groep te staan.
- Heel veel administratie.

Ad k Opstellen van een individueel handelingsplan

- Door het werken aan een groepsplan kwamen individuele handelingsplannen niet uit de verf. Er was wel meer aandacht voor groepsgewijze ondersteuning.

Ad l Groepsbesprekingen

- We werken met units, hebben leerlingenbespreking/evaluatie en groepsbespreking in een soort collegiale consultatie gedaan.
- Dit heeft voor- en nadelen, moet nader gespecificeerd. (Wel samen verantwoordelijk en leren van elkaar, maar onvoldoende tijd om alle leerlingen die nodig zijn te bespreken.) In jaarplanner wel groepsbesprekingen gepland, nu moet nog geëvalueerd.
- Via groepsbesprekingen weet je of leerlingen de leerdoelen gehaald hebben, door dat te evalueren en vast te stellen.
- Men moet de nieuwe aanpak nog eigen maken, geldt zowel voor de IB-er als leerkracht.
- Doe ik het wel goed?

Ad n De administratie rond 1-zorgroute

- Men voelde het als een verzwaring van de administratieve last.
- 1-zorgroute vraagt veel onderzoek, tijd en energie; de administratie kost soms echt te veel tijd.
- Er moet al zoveel geregistreerd worden. Nu ook nog plannen maken, geeft nog meer papieren.
- Kost veel tijd en discipline.
- Dit vraagt naast het lesgeven, veel aan leerkrachten. Er is in de praktijk zeker een middag per week (meestal gebruiken ze woensdagmiddag) bijgekomen om alles te analyseren, om te zetten naar handelen, andere manier van lesgeven en evalueren van stappen. En daarbij de vergaderingen met team ter bewaking/ondersteuning voortgang.
- Leerkrachten zeggen dat het veel tijd kost om een groepsoverzicht en groepsplan te maken. Bovendien moeten ze een uitgebreide weekplanning maken en beschrijven wat gerealiseerd is en wat niet. Voorheen werden de individuele handelingsplannen door de IB-er gemaakt.
- N.o.p. je helemaal moest wennen aan een nieuw digitaal systeem. Soms waren er gegevens 'zomaar' verdwenen.
- Er is op school al een boel administratieve rompslomp met betrekking tot leerling-gegevens en vorderingen. Dit is weer nieuw en moet weer een plaatsje krijgen in het systeem.
- Onwennigheid met het computersysteem.
- Welk papier, plan, overzicht, enzovoort, is het handigst om mee te werken.
- Hoe vul je het in, hoe doen we allemaal hetzelfde. Gebruiken we dezelfde maatstaven en waar zetten we het neer. Hoe formuleren we zo dat informatie rondom een leerling zo naar boven gehaald kan worden.

- In het begin van het werken met de 1-zorgroute is er sprake van veel ontwikkelings- en leertijd. Er is nog geen sprake van routine, veel is nieuw en zal geleerd moeten worden. Ik verwacht dat de administratieve druk minder zal gaan worden als er meer routine ontstaat.
- Wie doet wat? De formulieren die in de 'parse doos' zitten, zijn PDF-bestanden, kan je niks mee. Iemand heeft er Wordbestanden van gemaakt. Maar je moet wel zelf organiseren dat de formulieren op een centraal punt opgeslagen moeten worden. Ik vind ook dat er mogelijkheden van een weekrooster bij moeten zitten, die dan weer centraal opgeslagen moeten worden. Anders kan je nooit achterhalen wat er gedaan is met welk kind. En heb je dus weer de handelingsplannen nodig.

Ad o Digitaal gebruik van 1-zorgroute

- Is nog niet voor iedereen even simpel.
- Computerprogramma werkte niet goed.
- Extra begeleiding door ICT.
- IB-er en onze 'computerman' hebben hieraan gewerkt.
- Dit is nog steeds een knelpunt. Het programma waarmee wij op school werken, is niet afgestemd op groepsplannen, maar enkel op individuele plannen. Wij moeten de groepsplannen zelf digitaal maken en vervolgens linken aan het leerlingvolgsysteem. Dat is niet handig.

Ad q Samenwerking met ouders

- Ouders zijn naar mijn idee te weinig bij hun kind betrokken waar het school betreft.
- Veel ouders spreken geen of slecht Nederlands. Daardoor is het moeilijk communiceren met de ouders.
- Moet beter vorm gegeven worden.

Ad s Samenwerking in de regio

- Dat is nog steeds een knelpunt. Ieder REC en andere organisatie of instantie werkt voor eigen belang, dus erg langs elkaar heen. Alle instantie hebben eigen regels, belangen, commissies ter beoordeling en vooral bezuinigingen en angst voor krimp in eigen organisatie maakt samenwerking moeilijk. Er vloeien al mensen af door dit knelpunt.

Ad t Kennis van en doelgericht werken met leerlijnen

- Niet alle leerkrachten zijn op de hoogte van de (doorgaande) leerlijnen. Dit is wél nodig voor het werken met groepsplannen en het clusteren van leerlingen.
- Vanuit de methode Alles Telt (2004) zijn de doelen niet specifiek genoeg aangegeven.
- Met name in de onderbouwgroepen (1-2), omdat zij van mening waren dat zij alle leerlijnen in hun hoofd hadden en dat het voor hen niet nodig was dit vast te leggen. Voor hen was het een geheel nieuwe manier van werken, met naar hun idee veel meer administratieve rompslomp.
- Ik merk dat leerkrachten weinig theoretische kennis tot zich nemen. Het merendeel lijkt dit als ballast te zien (of houden niet van lezen?).
- Ik merkte tijdens het uitwerken van diverse stappen dat mijn kennis en vaardigheden niet altijd voldeden aan mijn wensen/eisen.
- Gebrek aan kennis.
- Niet iedereen kende de leerlijnen van zijn of haar groep.
- We hebben onvoldoende informatie over leerlijnen.
- Omdat er heel veel methodevolgend gewerkt wordt en minder met leerlijnen.
- Omdat je je eerst altijd richtte op de leerlijnen in je groep. Nu moet je je ook richten op de leerlijnen van de groep daarvoor en erna.
- Leerlijnen doelgericht vertalen in groepsplannen.

Ad u Rol van de IB-er en remedial teacher

- Als RT-er ben ik begonnen met de groepsplannen en ik ben eerst in twee groepen begonnen en dit schooljaar in alle groepen. Ik merk dat ik de tijd mis om samen met de leerkrachten in gesprek te gaan op welke manier zij het beste een groepsplan kunnen opzetten. De leerkrachten zijn op deze manier qua informatie afhankelijk van mij. Ik heb dus meer doelgerichte informatie voor hen nodig. De leerkrachten ervaren wel het gemak van duidelijke formulieren en het gemak van minder handelingsplannen. We werken al met instructietafels, maar nu moeten ze bewuster allerlei activiteiten instellen betreffende hun groepsplannen.
- Op onze school is de taak van de IB-er een van de taken van één persoon. Dit proces vraagt om scholing, veel begeleiding, klassenbezoeken en besprekingen en ondersteuning van de leerkrachten. De tijd om dit allemaal naast de andere taken (goed) te doen ontbreekt. Wij zien de zorg buiten de groep nog als noodzakelijk en onmisbaar in sommige gevallen. (Kinderen met eigen leerlijn en rugzakken.)
- Door de afwezigheid en ziekte van de IB-ers is er te weinig sturing geweest en groepsbezoeken.

Ad v Overig

- Ik vind het lastig om na een periode het groepsplan goed te evalueren.

Wat is er nodig (geweest) om dit knelpunt op te lossen?

Ad a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht door leerkrachten

- Een unanieme verslaglegging. Vind het zelf ook nog wel moeilijk de juiste weg te vinden in Dotcom.

Ad b Handelingsgericht analyseren van gegevens uit toetsen

- Een studiedag samen met mensen van WSNS De Liemers die nog eens duidelijk uitlegden wat de achtergronden en bedoelingen zijn van HGW.
- Oefenen met benoemen van de nieuwe hulpvraag van de leerling. Hulp van IB en RT erbij om samen plan op te stellen.
- Goede gesprekken met leerkrachten en in het team om een hulpvraag helder te krijgen. Externe hulp die komt observeren bij het stukje klassenmanagement. Duidelijke voorbeelden.
- Met het team om de tafel, werkdruk blijkt heel hoog. Er is meer dan de 1-zorgroute qua vernieuwing, bordje is te vol. Nu gaan schrappen van taken en kiezen voor wat wij allen als het meest belangrijk ervaren, namelijk het welzijn van het kind. Dit moet nu gezamenlijk worden gedeeld en gaan we een commitment vragen van iedereen om het (voor)traject in te gaan. Waarschijnlijk eerst klassenmanagement en op een later tijdstip pas 1-zorgroute.
- Moeten we nog meer mee oefenen.
- Overleggen, bespreken, deskundigen inschakelen, zoeken naar.
- De leerlijnen zijn transparant gemaakt en daarna is er in teamverband geoefend met het clusteren van leerlingen.

Ad c Observeren van kinderen door de leerkracht

- Dit knelpunt is nog niet opgelost. Hier komen we nog op terug.
- Tijd.
- Ik zet nu veel meer mijn stagiaire in, zodat ik af en toe ook kan observeren.
- Observatiemomenten inpassen in je klassenmanagement.

Ad d Voeren van gesprekken met de kinderen door de leerkracht

- Studiemiddag: leren kindgesprekjes te voeren.
- Het is voorlopig een speerpunt.
- In een vergadering hebben we het hier met iedereen over gehad en elkaar tips erover gegeven.

- Onderzoek kenniskring (academische basisschool) leidde tot inzicht bij het team en concrete hulpvraag. Extra oefening en een kijkwijzer welke vraagstelling past bij welke onderwijsbehoefte in de specifieke leersituatie of doelstelling.
- Kleinere groepen.
- We hebben ons gespreksformulier aangepast en hebben het kind hierop ook vermeld.

Ad e Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften

- Er komt scholing door begeleiders van 1-zorgroute op maat.
- De leerlijnen duidelijk maken en in teamverband oefenen met het clusteren van leerlingen in niveaugroepen. Er zijn zorgwerkvergaderingen gepland, zodat het team van elkaar kan leren. Het zelfstandig werken borgen is een oplossing geweest voor het hanteren van een duidelijke lijn als het gaat om klassenmanagement.

Ad f Benoemen van onderwijsbehoeften

- De minimale tussendoelen zijn niet voor iedereen helder. Deze zijn ook heel lastig goed en duidelijk te benoemen. Op basis van de minimumdoelen kunnen onderwijsbehoeften beter te benoemen. Niet alle leerkrachten zijn zich hiervan bewust.
- Oefening en collegiale consultatie, voor specifieke hulpvragen wil men graag nog meer groepsbesprekingen! Inzet format Noelle Pamijer.
- Het is nog niet opgelost; we moeten wennen aan het systeem en al doende zullen we er wel vaardiger in worden. Er is structureel tijd ingepland om met de IB-er de groepsplannen en de uitvoering ervan te bespreken. IB-er coacht en gaat op klassenbezoek. Ook hier moet ik aansluiten bij de begeleidingsbehoeften van mijn collega's.
- Scholing, begeleiding en intervisie met betrekking tot dit onderwerp.
- Veel individuele coaching; wij zijn ermee gestart en we proberen de kwaliteit steeds te verbeteren.
- Extra begeleiding, overleg met elkaar.
Vooral veel voorbeelden. Hoe kan je dingen benoemen. We werken dus nog steeds aan dit knelpunt.
- Veel oefenen in het formuleren, samen werken met andere teamleden.
- Duidelijkheid, voorbeelden, coaching.
- Studiedag, observeren, veel overleg binnen de bouwen.
- Onderling communiceren.
- Goed de doelen van een volgend blok weten. En ook oude resultaten bijhouden en meenemen in een nieuw plan.
- Voordoen en nadoen. Voorbeelden geven en vragen stellen 'wat doe je nu'.
- Oefenen in coachingsgesprekken.

Ad g Clusteren van leerlingen

- We moeten bij het knelpunt van het clusteren meer praktische hulp krijgen. Het administratief probleem zal waarschijnlijk minder worden wanneer leerkrachten meer ervaring met 1-zorgroute krijgen.
- Coaching van de extern begeleider en de IB-er.

Ad h Opstellen van het groepsplan

- Overzicht scheppen door middel van groepsplan in de vorm van een mindmap
- Er zal een vergelijking van groepsplannen moeten plaatsvinden. Collegiale consultatie met behulp van IB-er.
- Scholing, oefening, van elkaar leren.
- Veel individuele coaching.
- Ervaring en tijd.
- Voordoen en nadoen.
- Coaching door de IB-ers.

Ad i Uitvoering van het groepsplan

- Structureel werken met het stoplicht. Nabespreken van het zelfstandig werken en duidelijke afspraken maken. Beseffen dat je soms niet voor alle vakken de einddoelen voor alle leerlingen kunt behalen.
- Tijd, uitleg, inzicht.
- Duidelijk bespreken wat nodig is om in de groep aan te bieden, een schifting maken in de aan te bieden stof. De leerkracht keuzes laten maken en geen methodeslaaf laten zijn.
- Er worden momenteel overzichten gemaakt van alle materialen die op school aanwezig zijn. Tevens een vaste plek waar deze te vinden zijn. (Doel en materiaal.) Wanneer voor bepaalde doelen geen materiaal aanwezig is moet dit worden aangeschaft. Alle leerkrachten moeten in hun dagrooster de lessen en de subgroepjes aangeven met inhoud, zodat iedere willekeurige leerkracht de groep (inclusief groepsplan) over kan nemen.
- Intervisie over leerlingen, informatie over aanpak, et cetera.
- We zijn nu zelf aan het onderzoeken welke uitvoering van het groepsplan het best bij ons past.
- Extra begeleiding en tips aan elkaar.
- Er samen naar kijken en naar oplossingen zoeken. Dan blijkt het eigenlijk heel handig te zijn zo'n groepsplan.
- Klassenconsultaties en nabesprekingen met de leerkrachten, ervaringen delen tijdens team- en bouwvergaderingen.
- Coaching en controle en voortdurende aanmoediging en uitleg.

Ad j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan

- Veel overleg en concrete ondersteuning.
- Ervaring.
- Meer clusteren en minder specifiek.
- Zoveel mogelijk met de klas meedoen en de leerlingen naar behoefte helpen of hoeveelheid afstemmen. Dus niet op groep 5 niveau in groep 6 rekenen.
- Begeleiding van de ILC-er.
- De RT buiten de klas gaan we dit jaar omzetten in het ondersteunen van leerkrachten bij het uitvoeren van de groepsplannen. Extra handen in de klas.
- Veel gesprekken, coaching, intervisie op eigen inzet en eigen handelen. Richten op leerkrachtvaardigheden en ondersteuningsbehoeften van collega's.
- Scholing door ced (twee jaar).
- Coaching van alle leerkrachten op de werkvloer (gebeurt momenteel).
- Clusteren.
- Contact hebben, vragen wat er nodig is en ervoor zorgen dat de informatie er komt. Coaching IB. Het blijft moeilijk. Iedereen heeft zo zijn gewoontes.
- Duidelijk beeld krijgen van de manier waarop je lesgeeft en wat je sterke punten zijn in de klas.
- Dit blijft aandachtspunt, vergt oefening en ervaring.
- Er is in groepen (coöperatief vergaderen) bekeken wat er al wordt gedaan, dus een inventarisatie. Daarna is er door een werkgroep een voorstel gemaakt en vervolgens in het team gepresenteerd. Dit heeft geleid tot een doorgaande lijn in alle groepen.
- Coaching en intervisie.
- Goede samenwerking en overleg.

Ad k Opstellen van een individueel handelingsplan

- Scholing in: wat zijn onderwijsbehoeftes, hoe omschrijf ik ze, hoe verzamel ik ze. We hebben op basis van gemeenschappelijke kenmerken drie clusters van leerlingen gemaakt met gemeenschappelijke onderwijsbehoeftes: zorggroep (zorg naar 'beneden'), basiscgroep (methodevolgers) en 'snelle, begaafde leerlingen' (zorg naar 'boven'). Op basis van formulier met groepsoverzichten worden leerlingen ingedeeld in een van deze groepen. Voor deze groep worden groepsplannen gemaakt. Voor enkele leerlingen worden deze groepsplannen aangevuld met specifieke individuele onderwijsbehoeftes.

- We zullen m.i. een groepsplan moeten maken waar ook ruimte is voor een incidentele individuele aanpak. Dat zou op één formulier moeten staan en niet weer in een apart handelingsplan. Voor mij als IB-er is dat ook veel overzichtelijker. Straks krijg je voor vier hoofdvakken groepsplannen met drie à vier groepen per hoofdvak, én dan nog aparte handelingsplannen per groep. Is niet overzichtelijk.

Ad l: Groepsbesprekingen

- Dit heeft voor- en nadelen, moet nader gespecificeerd. (Wel samen verantwoordelijk en leren van elkaar, maar onvoldoende tijd om alle leerlingen die nodig zijn te bespreken). In jaarplanner wel groepsbesprekingen gepland, nu moet nog geëvalueerd.
- Om regelmatig met de IB-er in gesprek te gaan.
- Nog meer tijd.
- Bespreking met de IB-er.

Ad n De administratie rond 1-zorgroute

- Opdoen positieve ervaringen. Tijd en praten met elkaar. Feedback geven en/of vragen stellen naar aanleiding van klassenbezoeken.
Wil ik de leerlingen optimale begeleiding bij hun onderwijsbehoeften geven, dan zal ik elke stap volgens 1-zorgroute moeten uitwerken. Knelpunt 1 is dus niet op te lossen. Om knelpunt 2 op te lossen, ben ik op zoek gegaan naar toepasselijke informatie, bijspijking door collega's, overleggen met de remedial teacher/IB-er en adviesgesprekken op mijn opleiding.
- Heldere formulieren, liefst deze online versie in gebruik voor leerkrachten.
- Tijdens vergaderingen tijd inruimen om hier praktisch mee bezig te zijn.
- Bijeenkomsten team, vast onderdeel wekelijkse teamvergadering en coachen van leerkrachten door zowel IB als directie om leerkrachten enthousiast te maken/houden en door te laten zetten. Want de gewone praktijk van alle dag, invoeren nieuwe methoden gaan ook gewoon door.
- Dit probleem zal mogelijk minder worden, als de leerkrachten meer ervaring krijgen met 1-zorgroute.
- Dat gaan we in een langzaam tempo van twee jaar proberen in te passen. Of het dan al helemaal opgelost is, weet ik niet.
- Oefening.
- Uitproberen en aanpassen aan de situatie.
- Handleiding voor invullen groepsplan, veel groepsbesprekingen, extra begeleiding.
- Liefst natuurlijk iets kant en klaars. Invullen groepsoverzicht, groepsplan, en dan de ingevulde weekroosters. Nu hebben we dat zelf gedaan, maar bij een server crash zijn we alles kwijt.

Ad o Digitaal gebruik van 1-zorgroute

- Extra begeleiding door ICT.
- IB-er en onze 'computerman' hebben hieraan gewerkt.
- Probleem is nog niet opgelost.

Ad q Samenwerking met ouders

- Ouders duidelijk maken dat scholing heel belangrijk is; dat dat ook niet bij de schooldeur ophoudt.
- Daar loop ik nog steeds tegen aan
- Andere aanpak, meer laten zien wat we doen.

Ad s Samenwerking in de regio

- Er zijn vele bijeenkomsten, bestuurniveau die praten en praten. Maar deze bezuiniging komt niet ten goede aan het kind in de klas, niet bij de leerkracht die 'erbij' krijgt en alles moet kunnen en doen. Zolang er geen geld voor 'verplichte' samenwerking en ondersteuning in groep (op maat en voor diegene die vraagt) mogelijk is, blijft het een verplichting in de vele rijen van veranderingen die 'nodig' zijn.

Ad t Kennis van en doelgericht werken met leerlijnen

- Veel aandacht is besteed aan de leerlijnen van lezen, rekenen en taal.
- Dit heeft de leraren veel tijd gekost om de doelen uit de methode te 'vertalen' naar de doelen van de leerlijn.
- Diverse vergaderingen waarin steeds de leerlijnen ter discussie stonden, excursies naar andere scholen om ervaringen uit te wisselen, cursus kleine kring als werkvorm, praktisch bezig gaan met de gemaakte leerlijnen.
- Dit is een heel lastige. Door voorbeelden (concreet) te geven lukt het wel, maar het lijkt niet in de meeste leerkrachten te zitten.
- Meer informatie vooraf naar de leerkrachten betreffende het opzetten van groepsplannen.
- Samen kennis opdoen.
- Studie, overleg, inlezen.
- Duidelijke informatie, waar we in de klassen wat aan hebben.
- Dat proberen we nu met externe begeleiding op te lossen.
- Mensen erop aanspreken dat ze zich daarvan op hoogte moeten stellen. Groepsoverdracht gesprekken voeren. Er nadruk op leggen tijdens een bouwvergadering.
- Nog mee bezig; scholing, scholing in theorie en in de praktijk.

Ad u Rol van de IB-er en remedial teacher

- Misschien meer ervaring met 1-zorgroute.
- Is opgelost.

Ad v Overig

- Hulp van de IB-er, wat moet ik nu precies bij de evaluatie noteren?

B Elementen van 1-zorgroute die van meerwaarde zijn

Tabel: Totaaloverzicht genoemde meerwaarden

Meerwaarden	1e	2e	3e	totaal
a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht	4	1	0	5
b Observeren en voeren van gesprekken met leerlingen	2	2	1	5
c Tijdig signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	12	3	1	16
d Benoemen van onderwijsbehoeften	8	6	1	15
e Clusteren van leerlingen	1	3	1	5
f Opstellen van het groepsplan	3	3	1	7
g Uitvoering van het groepsplan	0	2	0	2
h Versterken klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan	4	2	4	10
i Opstellen van een individueel handelingsplan	0	0	1	1

Meerwaarden	1e	2e	3e	totaal
j Groepsbesprekingen	1	1	2	4
k Leerlingenbesprekingen	0	0	2	2
l Meer samenwerking met de ouders	1	2	0	3
m Duidelijke lijnen en betere afstemming met externe begeleiding en zorg	1	2	0	3
n Uitgaan van de positieve kwaliteiten van leerlingen	1	2	2	5
o Een andere manier van kijken naar leerlingen	3	3	2	8
p Verbeteren van de kwaliteit van de onderwijszorg in school	3	4	5	12
q Doelgericht werken (met leerlijnen)	2	6	3	11
r Meer aandacht voor de (leer)opbrengsten van het onderwijs	1	1	6	8
s Het vergroten van de professionaliteit	0	1	9	10
t Anders, namelijk	0	0	0	0
Totaal	47	44	41	132

Waar ligt de meerwaarde?

Ad a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht

- Inzichtelijk maken van de opbrengsten in je groep.
- Kunnen onderbouwen waar je precies mee bezig bent.
- Je kunt hier uithalen of je meer aandacht aan bepaalde onderwerpen moet besteden als dit in zijn geheel niet goed gaat in de klas. Je ziet sneller waar de aandachtspunten moeten liggen.
- Je kunt in een oogopslag zien waar er onderwijsbehoeften nodig zijn, en met welke kinderen je aan de slag kunt.
- In één oogopslag heb je je gehele groep in beeld.

Ad b Observeren en voeren van gesprekken met leerlingen

- Het praten met de kinderen en zoeken naar wat hen kan helpen.
- De meerwaarde hiervan zie ik dat er in de groep sowieso al een proces op gang komt van de leerkracht wat de leerkracht aan wie gaat vragen. Het kind staat hierin centraal en niet de methode.
- Luisteren naar kinderen is essentieel. Zij kunnen heel goed aangeven waar/wat/hoe/wie ze hulp bij kunnen gebruiken.
- Betere band met leerling.

Ad c Tijdig signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

- Alle leerlingen worden goed gevolgd; niemand glipt er meer doorheen.
- Je verliest snel het overzicht in alle toetsen en zo ben je zeer bewust bezig met de onderwijsbehoeften en eventuele achterstanden die kinderen oplopen.
- Je kent je leerlingen beter.
- Je hebt een duidelijk beeld van de kinderen en kunt daarop inspelen.
- Leerkrachten kunnen proactief zijn. Door de leerlijnen van de leerstof te kennen en de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen, kunnen zij problemen die zich voor kunnen gaan doen voorzien en daar vast hun zorg op richten, zodat eventuele problemen en achterstanden voorkomen worden.
- Het voorkomen dat kinderen te laat opgemerkt worden. Hoe preventiever de hulp hoe meer effect.
- We krijgen de problemen van de kinderen steeds sneller in beeld.
- Kijken naar de positieve punten van het kind, in plaats van denken in problemen.
- De klassen worden steeds groter, onder andere in verband met bezuinigingen, je zult toch bij grote aantallen aandacht voor iedere leerling moeten hebben. Met 1-zorgroute lukt dat; je kunt tijdig signaleren welke leerlingen moeite hebben met vakgebieden/processen en tijdig ingrijpen.
- De leerkracht wordt min of meer gedwongen om meteen na te denken over de groepsaanpak en *alle* leerlingen. Daardoor krijgt men ieder kind sneller in beeld.
- Voorkomen is beter dan genezen.
- Met zo'n groepsplan word je je bewust wanneer je specifieke onderwijsbehoefte kunt aanbieden. En kan je die behoeften goed verdelen over bepaalde periodes. Na zo'n periode kan je dus ook weer evalueren of je je doelen hebt behaald, en word je je opnieuw bewust of je je groepsplan moet aanpassen of niet.
- Steeds sneller een beeld van de kinderen.
- Tijdig signaleren betekent tijdig ernaar handelen, en niet achteraf.

Ad d Benoemen van de onderwijsbehoeften

- Door uit te gaan van wat het kind kan, help je het kind beter zich verder te ontwikkelen.
- Kijken naar wat het kind nodig heeft en niet naar wat wij willen bieden.
- Dat de zorg veel beter wordt afgestemd op het individuele kind!
- Kijken naar wat kinderen kunnen/kennen. Benadrukken van competenties en formuleren van leerdoelen en wat daarvoor nodig is om ze te bereiken.
- De hele groep wordt kritisch bekeken. Iedere leerling passeert de revue op onderwijsbehoefte.
- De bewustwording van wat kinderen werkelijk nodig hebben. Daaraan vast zit natuurlijk het leerstofaanbod op maat aanbieden. (Nog een leerpunt voor ons.)
- Het is erg duidelijk wie waar op uitvalt. Overzichtelijk!!
- Je denkt dan echt na wat de basisbehoeften zijn van een leerling.
- Als er bijvoorbeeld drie niveaus in de klas te hanteren zijn, balanceert de leerkracht voortdurend tussen enerzijds het erkennen van de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen en anderzijds de grenzen van wat hij op het gebied van klassenmanagement kan hanteren.
- Professionele kijk op kinderen wordt versterkt, maar ook het pedagogisch en didactisch klimaat voor een kind dat hier afhankelijk van is.
- Het voor je zelf concreet maken wat deze leerling nodig heeft.
- Er wordt niet gekeken naar wat er niet gaat, maar naar wat een kind nodig heeft. Geeft een hele andere bril om door te kijken.
- Dat je als school echt kijkt wat er nodig is voor dit kind om verder te komen, en daar aandacht aan geeft. En niet maar steeds doordenderen op een te hoog niveau.
- Proactief leren handelen in plaats steeds achter de feiten aanlopen.

- Ik denk dat het heel belangrijk is dat je als leerkracht ook de onderwijsbehoeften van een leerling weet. Een leerling werkt nou eenmaal gemotiveerder als hij/zij er lol in heeft en er voor open staat om 'nieuwe' dingen te leren. Het is een kunst om als leerkracht daarop in te spelen.

Ad e Clusteren van leerlingen

- Af van de individuele handelingsplannen, maar meer denken vanuit het groepsmanagement door te clusteren.
- Minder individuele handelingsplannen!
- Door de overeenkomstige problemen van de kinderen bij elkaar te plaatsen, werken we efficiënter.
- Om het onderwijs aan leerlingen doelmatiger vorm te geven.
- Meer kinderen op hetzelfde tijdstip helpen is efficiënt.

Ad f Opstellen van het groepsplan

- Het opstellen en uitvoeren van het groepsplan, leidt tot veel meer interactie tussen leerkracht en leerlingen en tussen leerlingen onderling. Het levert ook meer betrokkenheid en belangrijk meer instructietijd op.
- Doelgericht kijken naar de groep.
- Samenwerking kunnen opzetten van een plan volgens vaste herkenbare principes en natuurlijk met voldoende kwaliteit aan de inhoud ervan.
- Preventie. Onderwijskwaliteit creëren aan de voorkant om te voorkomen dat de nadruk te zeer komt te liggen op het curatieve aspect c.q. we te maken krijgen met (te) veel individuele handelingsplannen en daardoor fragmentering van het onderwijsleerproces met als gevolg te weinig effectieve leertijd.
- In een oogopslag weet je wat je met de groep moet doen. Is ook een meerwaarde in duobanen. Beide leerkrachten hebben het groepsplan gemaakt en handelen op de zelfde manier.
- Bewuster nadenken over het onderwijsaanbod.

Ad g Uitvoering van het groepsplan

- Effectief.
- We maakten bij ons op school ontzettend veel handelingsplannen. Je was hier heel druk mee en ook de ouders. Nu kun je dit onderbrengen bij je groepsplan en alleen die kinderen die nu uitvallen daar schrijven we nu een handelingsplan voor.

Ad h Versterken klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan

- Alle leerkrachten werken op twee of meer niveaus tijdens het zelfstandig werken en hebben tijd voor verlengde of extra instructie, iedereen is bewuster bezig met kiezen en gebruiken van klaarwerk dat iets moet toevoegen en niet meer van hetzelfde is.
- De leerkrachten op onze school zijn bekend met het GIP-model, maar dat werd niet altijd als vanzelfsprekend gebruikt. Door deze manier van werken wordt dit wel als vanzelfsprekend binnen de organisatie.
- Kwaliteit verbeteren, professioneler.
- 1-zorgroute nodigt uit tot meer preventief werken met de kinderen en tot een betere reflectie op het functioneren van de leerkracht op groepsniveau en op schoolniveau.
- Het leerkrachtgedrag wordt beter bespreekbaar: wat kan/moet ik als leerkracht doen om het kind beter tot zijn recht te laten komen (en niet: wat kan het kind (nog) niet?).
- Door een betere klassenorganisatie komt een leerkracht meer toe aan 'passend onderwijs'.
- Je moet een goed klassenmanagement hebben, wil je het groepsplan uit kunnen voeren. Dit is voorwaarde!
- Leerkrachten krijgen zicht op de veranderingen die nodig zijn ten aanzien van hun klassenmanagement.

- Leerkrachten moeten meer nadenken over hoe men dit georganiseerd krijgt binnen de groep. Daardoor worden te rooskleurige plannen voorkomen, maar andersom wordt ook beter bedacht wat er in de praktijk wel mogelijk is.
- Nadruk op het werken in de klas.

Ad i Opstellen van een individueel handelingsplan

- Efficiënter werken. Efficiënter handelingsplan vanuit diverse disciplines.

Ad j Groepsbesprekingen

- Je denkt na over elke leerling en niet alleen de meest opvallende in je groep. Want zelfs leerlingen die het wel goed doen in de groep, kunnen onderwijsbehoefte hebben. Verder lijkt het soms of een groep het op een bepaald vakgebied slecht doet. Maar als je het dan op een rijtje zet, blijkt het soms mee te vallen. Zo kan je sommige leerlingen wat zelfstandiger aan de slag laten gaan. Zo krijg je meer tijd voor de kinderen die het nodig hebben.
- De doorgaande lijn bewaken.
- Leerkracht staat er niet alleen voor; er staat een heel team om haar/hem heen.
- Je gaat nu je groep anders bespreken, bewuster vanuit je groepsplannen.

Ad k Leerlingenbesprekingen

- Doorgaande lijn bewaken.
- Je hoort wat er in school gebeurt, je kunt hulp vragen en raad en advies geven.

Ad l Meer samenwerking met de ouders

- Goede samenwerking en waardering voor elkaar die ten goede komt aan het kind.
- Samen werken aan het zelfde doel.
- Ouders weten vaak meer van hun kind te vertellen en aanvullingen te geven.

Ad m Duidelijke lijnen en betere afstemming met externe begeleiding en zorg

- Betere afstemming in voorbereiding, aanpak én analyse.
- In voorgaande tekst duidelijk beschreven.
- In iedere groep wordt op dezelfde wijze de zorg ingevuld.

Ad n Uitgaan van de positieve kwaliteiten van leerlingen

- Het gaat uit van wat een kind wél kan in plaats van niet kan.
- Ik vind het heel belangrijk dat gekeken wordt naar de positieve aspecten van leerlingen. Te vaak wordt gewerkt met negatieve aspecten en dingen die leerlingen niet kunnen. Door een andere instelling aan te nemen; uitgaan van de positieve kwaliteiten van leerlingen, ga je anders te werk in de klas, neem je een andere (positievere) houding aan en verbetert het pedagogisch klimaat.
- Positieve benadering!

Ad o Een andere manier van kijken naar leerlingen

- Al jarenlang keken we vanuit kleuteronderwijs naar kinderen en lager onderwijs naar programma's. Nu komt het kind eerst en daar zijn we dus voor.
- De individuele leerling in de klas komt beter in beeld.
- Door deze manier van kijken denken leerkrachten eerder in mogelijkheden.
- Het probleem ligt niet meer zo zeer bij de leerling. De leerkracht weet wat de behoefte van de leerling is, houdt daar rekening mee, en vindt het zijn taak om de leerling zo te benaderen dat het probleem voorkomen wordt of minder aanwezig is.
- Het samen met het kind kijken naar wat voor hem of haar werkt. Verder kijken dan het geëffende pad. Wat kan een kind wel, in plaats van wat kan een kind niet.
- Er wordt scherper gekeken naar wat de onderwijsbehoeften van een kind zijn. Dat is goed voor het kind, daardoor goed voor de groep en goed voor de school.
- Je bent dan hopelijk meer proactief bezig dan altijd na de toetsen pas kijkend naar de prestaties en behoeften van de leerlingen.

Ad p Verbeteren van de kwaliteit van de onderwijszorg in school

- De opbrengsten zijn omhoog gegaan.
- Meer kindgericht onderwijs, beter passend onderwijs.
- Door 1-zorgroute gaat een leerkracht zich meer verantwoordelijk voelen voor de opbrengsten.
- Door deze manier van werken kunnen we gericht aansluiten bij de behoeften van de groep en van de individuele leerling. Tevens is er ook een grens. Door te veel af te stemmen op bepaalde kinderen, komen andere kinderen soms te kort. Door een goed afgestemd aanbod (binnen de mogelijkheden van de schooltijden en groep) worden keuzes gemaakt. Hierdoor wordt gekozen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. Proactief komt in de plaats van ad hoc.
- Ik vind het belangrijk dat elk kind goed wordt begeleid, en dat het onderwijs aangepast is aan wat het kind nodig heeft.
- Meer inhoudelijke gesprekken en teamwork.
- We zijn gestart met groepsplannen SEO en werkhouding; de zorg op dat gebied wordt langzamerhand steeds doelgerichter.
- Helder en transparant zorg verlenen.
- Dat lijkt me duidelijk!
- Een transparante verslaglegging van leerlingen. allemaal uniform. Taken verdeling; wie is waar verantwoordelijk voor en waar kunnen we relevante informatie terugvinden; stappen liggen vast en zijn geborgd.
- Alle losse onderdelen overzichtelijk (één duidelijke lijn) bij elkaar.

Ad q Doelgericht werken met leerlijnen

- Groter bewustzijn van wat er in de vorige groep is behandeld en van wat er in de volgende groep gaat komen, zodat je precies weet wat er in jouw groep aanbod moet komen.
- Doordat je nu verder kijkt dan het doel van je les, kun je veel makkelijker teruggrijpen op de leerlijn en het kind beter begeleiden, maar vooral ook bewuster begeleiden.
- Leraren zijn zich er meer van bewust wat een kind wel kan en niet kan en wat voor een kind een haalbaar doel is en wat niet.
- Doordat iedereen overzichten heeft gemaakt van de doelen voor een bepaalde periode, wordt men zich er ook bewuster van. De kleutergroepen werken ook doelmatiger en planmatiger dan eerst en zien ook het nut hiervan in.
- Als je weet waar je voor welke leerling naar toe moet (wat is nodig, voor dit kind, die leerkracht en zijn ouders/omgeving) dan kun je zorgen voor aanpassingen en voortgang in stapjes. Wel erg jammer dat afrekening inspectie nog programmagericht is (wanneer gaan die werken met 1-zorgroute?).
- Kwaliteit verbeteren, professioneler.
- Je werkt echt naar een doel toe. Je evalueert en als je doel niet bereikt is, ga je op een andere manier verder. Je geeft minder snel op want het staat zwart op wit, je kunt het niet vergeten!!
- Leerkrachten ervaren de doorgaande lijn in leerstof.
- Voor veel leerkrachten was het totaal aan leerlijnen binnen de hele school niet duidelijk. Nu wordt dat steeds helderder, waardoor ook bewuste keuzes binnen het onderwijsaanbod gemaakt kunnen gaan worden.
- Na het afnemen van toetsen kan men analyseren waar leerlingen zwak in zijn en vervolgens passende stof voor ze uitzoeken.
- Meer doelgericht gewerkt.

Ad r Meer aandacht voor de (leer)opbrengsten van het onderwijs

- Iedere leerling wordt meer aangesproken op zijn/haar eigen niveau. Er wordt passend onderwijs gegeven op niveaus die binnen het klassenmanagement uitvoerbaar zijn. Ook zijn de leerlijnen helderder geworden en wordt er frequenter en specifiek geïmplementeerd met leerlingen die dit nodig hebben. Zowel aan de bovenkant als aan de onderkant. Kortom: iedere leerling krijgt meer datgene wat hij/zij nodig heeft. Het gevolg hiervan is logischerwijs dat de leeropbrengsten worden vergroot.
- Hogere leeropbrengsten.
- 1-zorgroute kan prima gekoppeld worden met bijvoorbeeld de Cito-schoolzelfevaluatie module.
- Teamlerend: gezamenlijk voor verbetering van het onderwijs... onze keuzes leiden ergens toe! Kritisch blijven ten aanzien van je schoolconcept.
- Kwaliteit verbeteren, professioneler.
- Door analyse van de resultaten en meer aandacht voor het kind, is er meer kans op leerwinst voor elk kind.
- Door de toetsuitslagen te interpreteren en om te zetten in groepsplannen, wordt er meer met opbrengsten gedaan.

Ad s Het vergroten van de professionaliteit

- De focus komt nu minder te liggen op wat een individueel kind allemaal niet kan. Maar wat wel kan. Daarnaast dwingt het de leerkracht om naar het eigen handelen te kijken (wat moet ik doen om ervoor te zorgen dat...).

Suggesties ter verbetering van uit- en invoering

- 1 Trainingsaanbod
 - IB: effectieve leerling-bespreking versterkt /handelingsgericht werken Noelle Pamijer toepassen.
 - ZAT's en samenwerkende disciplines meenemen in de taal en systematiek van 1-zorgroute.
 - Samenwerking met ouders versterken door betere communicatievaardigheden professionals en eventueel meer mogelijkheden om in te spelen op opvoedingsvragen. Geen kind de wijk uit.
 - Het 1 kind-1plan principe (REC 3-revalidatieZH) integreren met 1-zorgroute en helpen overbrengen naar de reguliere basisschool/brede school/eerste lijn hulp- of zorgverlening (kan passend onderwijs in de reguliers setting inclusiever maken en meer status geven!).
 - Politiek/inspectie.
 - Standaardiseren van werken met groepsplannen.
 - Processen inzichtelijker maken en systematiek digitaliseren.
 - Voor externe samenwerking draagvlak vergroten door informatie en doorontwikkeling (zie bovenstaand).
- 2 De nodige tijd geven om te implementeren.
- 3 De invoering kan niet zonder een goed begeleidingstraject/scholingstraject.
- 4 Veel ondersteuning aan leerkrachten. Zij moeten het uitvoeren, dat is een immense taak, dat moeten we niet onderschatten. Dus veel hulp zodat zij het goed onder de knie krijgen. Vooral niet te snel willen gaan.
- 5 Betere afstemming met uitgever over ankerpunten in de ontwikkelingslijn en de interpretatie van de methode daarin.
- 6 De invoering van 1-zorgroute is een intensieve en tijdrovende bezigheid, maar met veel meerwaarde. Het belang van het goed formuleren van heldere minimumdoelen is een voorwaarde om tot een goede zorgroute te komen. Dit is geen gemakkelijke klus en dat heb ik in de draaiboeken weinig teruggevonden.
In 1-zorgroute gaan WSNS ervan uit dat alle bovenschoolse organisaties gebruikmaken van ZAT's. Helaas is dat nog niet op alle plaatsen het geval. Waardoor de externe route voor sommige scholen wel degelijk anders is.

- 7 Nee.
- 8 De uitvoering van alle stappen (verzamelen van gegevens en daarna opstellen GP) zijn wel heel veel administratieve handelingen. Het is jammer dat de inspectie zo negatief oordeelt over 1-zorgroute. Naar mijn mening komt de verantwoordelijkheid veel meer bij de professional te liggen waardoor de kans dat het kind daadwerkelijk krijgt wat hij nodig heeft, veel groter is.
- 9 Wij hebben een heleboel uit moeten zoeken voor de registratie (digitaal) als dit in bestaande modellen geleverd kan worden, scheelt dit al een heleboel tijd en zeker weerstand.
- 10 Veel praktische voorbeelden en filmpjes zouden handig zijn om in je vergaderingen dit onderwerp interactief met je collega's te bespreken.
- 11 Vanuit de directie meer controle uit te oefenen of wij op de goede weg bezig zijn.
- 12 Doorgaande lijnen binnen de scholen meer benadrukken, zodat 1-zorgroute ook een continue keten in de school wordt en aandacht voor de overgang naar het VO, zodat daar kan worden doorgedaan met 1-zorgroute.
- 13 Daar het succes van 1-zorgroute afhankelijk is van de visie van leerkrachten, zou ik op de professionalisering van de leerkracht inspelen.
Meer uitwisseling van scholen, ervaringen opdoen buiten de eigen school. Leerkrachten moeten het belang van eigen ontwikkeling ervaren, nu te lang en te vaak stilstand.
- 14 Hoe pas je 1-zorgroute toe in kleutergroepen?
- 15 1- zorgroute heeft pas kans van slagen als aan de voorwaarden wordt voldaan. Het is zinvol om van te voren eerst scholen te screenen om vast te stellen of de beginsituatie voldoende is. Op het moment dat er nog aan de voorwaarden gewerkt moet worden, is het zinloos om al te beginnen.
Belangrijk is dat er gelijk successen worden geboekt en daarvoor zijn de voorwaarden een vereiste.
- 16 Scholen zouden meer mogelijkheden moeten krijgen voor facilitering van IB-ers en leerkrachten. Gebeurt dit niet zie ik over 15 jaar in de krant staan dat passend onderwijs en HGW ondanks de inzet van het onderwijs mislukt is.
- 17 Er wordt een digitaal instrument ontwikkeld om de administratieve last bij leerkrachten weg te halen. Dit initiatief is zeker toe te juichen. Het scheelt ook veel ontwikkelen ('het wiel uitvinden') tijdens het invoeringstraject.
- 18 Presenteer het niet als iets wat erbij komt, maar kijk in hoeverre het al in de school gebeurt. Sluit hier vervolgens bij aan en ontwikkel zo hetgeen wat nodig is.
- 19 Ervaringen uitwisselen met elkaar.
- 20 We zitten nu in het tweede jaar en zijn supertevreden. Prima ondersteuning van Frosien Wielink groepen 3 t/m 8; onderwijsadvies in beweging; 033-4701712; voor de groepen 1 en 2 door Anneke Aantjes; Marnixonderwijscentrum; 030-2753426: eventueel voor vragen!
- 21 Ik denk dat het stapje voor stapje moet gaan. Iedereen moet er steeds meer ingroeien, dan kan het zeker een grote meerwaarde hebben voor de scholen.
- 22 Het kost de IB-er enorm veel extra tijd naast alle andere werkzaamheden, want de winkel blijft gewoon open. Er zou extra formatie voor de IB-er moeten zijn. Nu lijkt het soms op rooibouw wat er op haar gepleegd wordt.
- 23
- Het kost leerkrachten heel veel tijd. Wij geven de leerkrachten de gelegenheid om groepsplannen en overzichten tijdens team(werk)vergaderingen te maken. Ieder is dan aanwezig inclusief de IB waardoor iedereen elkaar kan helpen.
 - Ervaringen tijdens teamvergaderingen delen.
 - Coaching (hoeft niet iemand van de 1-zorgroute te zijn) op de werkvloer (klassenmanagement).
- 24 n.v.t.
- 25 Het regelmatig terugkoppelen in vergaderingen zal iedereen wakker houden. Elkaar tips geven, enzovoort.
- 26 Er moet meer discipline zijn bij het invullen en uitvoeren van de groepsplannen. Het is nu erg vrijblijvend. 1-zorgroute van rekenen moet eerst goed ingevoerd zijn, voordat er aan een nieuw vak begonnen wordt.

- 27 Nee.
- 28 Het enige negatieve wat ik heb ervaren, is dat leerkrachten toch wel enigszins het gevoel krijgen dat dit van bovenaf wordt opgelegd, omdat het veel van ze vraagt. Dan komt er weerstand om de hoek kijken, vooral als het niet meteen lukt zoals zij in hun hoofd hebben en ze tegen dingen aanlopen, zoals een niet optimaal klassenmanagement, enzovoort. Dit vraagt veel van de directie, de begeleider en de IB-er.
- 29 Laatste vragen niet kunnen beantwoorden omdat we net zijn gestart en bezig zijn hoe verder te gaan. Wordt vervolgd dus.
- 30 Niet te veel te snel willen, kleine stappen maken.
- 31 Ik vind de drie boeken lastig.
Ik zit altijd te hannesen waar wat ook al weer staat, ik heb het inmiddels maar op de voorkant geschreven.
Ik zou het ook handig vinden dat er voorbeelden van leerlijnen inzitten en dan wat ik al zei, voorbeelden van weekroosters. Bij ons in het team hebben de leerkrachten het idee dat 1-zorgroute bij de zorg hoort en dat ze het weekrooster in moeten vullen voor de directie. Maar het is een geheel: het een is de uitvoering van de ander.
- 32 Investeer in de mensen op de werkvloer en laat de 'dikke' bovenlaag eens teruggaan naar de praktijk.
Wat denkt u van eens een weekje werken in een groep met al hun verzonnen ideeën?
- 33 Verder verkennen van de koppeling tussen 1-zorgroute en het onderwijscontinuüm van de CED groep.
- 34 Elkaar in de gaten houden, zodat de mensen niet overbelast worden.
We kunnen niet alles, juist van elkaars kwaliteiten gebruikmaken.
De administratieve werkzaamheden moeten geen hoofdzaak worden, het gaat om onze kinderen.
- 35 Gefaseerde invoering. Beter rustig en goed dan alles meteen.
- 36 Mogelijkheden voor consultaties buiten school.
- 37 Koppelen van studiedagen, vernieuwingsonderwerpen aan 1-zorgroute om een duidelijke structuur binnen schoolaanpak te creëren.

Bijlage 2: Resultaten leerkrachtvragenlijsten

Door middel van een vragenlijst is leerkrachten gevraagd in hoeverre ze zijn gaan werken met de cyclus Handelingsgericht werken (uitvoeringsfase). 35 leerkrachten hebben deze vragenlijst ingevuld. In onderstaande tabel is zichtbaar hoeveel leerkrachten per school het betreft.

Tabel: Aantal respondenten per school

School	Aantal leerkrachten	Percentage
1	5	14,3%
2	5	14,3%
3	2	5,7%
4	10	28,6%
5	6	17,1%
6	0	0%
7	7	20,0%
Totaal	35	100%

A Opbrengst handelingsgericht werken

In onderstaande tabel zijn de gemiddelde scores van de leerkrachten weergegeven rondom handelingsgericht werken, evenals het minimum en maximum. Hierbij hebben de scores van 1 tot en met 4 de volgende betekenis:

- 1 = onvoldoende;
- 2 = matig;
- 3 = voldoende;
- 4 = goed.

Tabel: Handelingsgericht werken van leerkrachten

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde
1 Hoe verloopt het verzamelen van gegevens over leerlingen in groepsoverzicht?	34	3	4	3,53
2 Hoe verloopt het observeren van kinderen en voeren van gesprekken met kinderen?	32	2	4	2,88
3 Hoe verloopt het signaleren van leerlingen die extra aandacht nodig hebben?	35	3	4	3,57
4 Hoe verloopt het benoemen van de (specifieke) onderwijsbehoeften van de kinderen?	35	2	4	3,14
5 Hoe verloopt het clusteren van kinderen met vergelijkbare onderwijsbehoeften?	33	2	4	3,48
6 Hoe verloopt het opstellen van het groepsplan?	35	1	4	3,23
7 Hoe verloopt de uitvoering van het groepsplan in de klas?	35	1	4	3,17
8 Hoe verloopt het klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan?	32	1	4	3,09

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde
9 Hoe verloopt het opstellen van een individueel handlingsplan?	31	1	4	3,10
10 Hoe verlopen de groepsbesprekingen?	32	1	4	3,44
11 Hoe dragen de groepsbezoeken bij aan de invoering van 1-zorgroute?	29	2	4	3,21
12 Hoe verlopen de leerlingenbesprekingen?	33	2	4	3,39
13 Hoe verloopt overleg en samenwerking met de ouders?	34	3	4	3,50
14 Hoe verloopt bij een vraag over een leerling het inroepen van externe begeleiding en zorg?	32	3	4	3,41
15 Hoe sluit de externe begeleiding en zorg aan bij de zorg die in school aan de leerling verleend wordt?	29	2	4	3,21
16 Hoe verloopt de begeleiding van school bij de invoering van 1-zorgroute?	32	3	4	3,50

Moelijke stappen

De leerkrachten hebben elk maximaal drie stappen aangegeven die voor hen moeilijk waren.

Tabel: Totaaloverzicht moeilijke stappen voor leerkrachten (maximaal drie)

	N	Percentage
Geen keuze	76	48,1%
a 1-zorgroute in groep 1 en 2	4	2,5%
b Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht	0	0,0%
c Observeren van kinderen	6	3,8%
d Gesprekken voeren met kinderen	8	5,1%
e Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften	9	5,7%
f Benoemen van de onderwijsbehoeften	5	3,3%
g Clusteren van leerlingen	8	5,1%
h Opstellen van het groepsplan	5	3,2%
i Uitvoering van het groepsplan	10	6,3%
j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan	8	5,1%
k Opstellen van een individueel handlingsplan	6	3,8%
l Groepsbesprekingen	0	0,0%
m Samenwerking met de ouders	2	1,3%
n Leerlingenbesprekingen	1	0,6%
o Kennis van en werken met leerlijnen	5	3,2%
p Inroepen van externe begeleiding en zorg	2	1,3%
q Samenwerking in de regio	1	0,6%
r Anders, namelijk	2	1,3%
Totaal	158	100%

Meerwaarde

De 35 leerkrachten hebben elk maximaal drie stappen aangegeven die voor hen een meerwaarde hebben.

Tabel: Totaaloverzicht meerwaarde voor leerkrachten (maximaal drie)

	N	Percentage
Geen keuze	65	41,1%
a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht	7	4,4%
b Observeren en voeren van gesprekken	7	4,4%
c Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	7	4,4%
d Benoemen van de onderwijsbehoeften	14	8,9%
e Een andere manier van kijken naar de leerlingen	10	6,3%
f Uitgaan van de positieve kwaliteiten van leerlingen	10	6,3%

	N	Percentage
g Clusteren van leerlingen	9	5,7%
h Opstellen van het groepsplan	4	2,5%
i Uitvoering van het groepsplan	3	1,9%
j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan	7	4,4%
k Opstellen van een individueel handelingsplan	2	1,3%
l Groepsbesprekingen	4	2,5%
m Samenwerking met de ouders	3	1,9%
n Leerlingenbesprekingen	2	1,3%
o Inroepen van externe begeleiding en zorg	2	1,3%
p Betere samenwerking in de regio	0	0,0%
q Anders, namelijk...	2	1,3%
Totaal	158	100,0%

B Verbeterpunten (maximaal drie) door invoering 1-zorgroute

Voor de school

1e verbeterpunt

- Kinderen werken op niveau (school 6).
- Groepsoverzicht geeft goede kijk op leerlingen (school 6).
- Duidelijk werkbaar groepsplannen maken (school 6).
- Koppelen van kinderen -> meer overzicht (school 6).
- Zorg voor kinderen met eigen leerlijn (school 6).
- Werkdruk is verhoogd, is daar een oplossing voor (school 7)?
- Net al bij de studiemiddagen. Tijd reserveren (inroosteren) (school 7).
- De 'grijze' middengroep goed in beeld kunnen brengen (school 7).
- Groepsoverzicht - zicht op de 'grijze' middengroep (school 7).
- Niet te veel tegelijk invoeren (werkdruk) (school 7).
- De inhoud van de studiedagen dient in de praktijk direct toepasbaar te zijn (school 2).
- Directe hulp in groepen met meerdere rugzakkinderen (school 2).
- Zorgen voor tijd om plannen te maken (school 2).
- Minder administratie (school 2).
- Meer materiaal aanschaffen voor x en y groep (school 1).
- Ervoor zorgen dat de neuzen dezelfde kant op staan (school 1).
- Eenheid bij het invullen tussen alle groepen! (school 1).
- Doorgaande lijn (school 1)!!
- Doorgaande lijn (school 1).
- Collegiale visitaties laten plaatsvinden (school 3).
- Het voeren van gesprekken met kinderen (tijd?) (school 3).
- Een sociaal/emotioneel groepsplan of een pedagogisch groepsplan kun je met de hele school gelijkvormig uitvoeren (school 4).
- Creëren van tijd voor observatie (school 4).
- Duidelijk overzicht bij groepsoverdracht (school 4).
- We maken gebruik van veel (grote) papieren met gegevens, het werkt niet zo handig (school 4).
- Meer begeleiding bij evaluatie (school 4).
- Format groepsplan voor onderbouw moest aangepast naar thematisch onderwijs in plaats van methodevolgend (school 4).
- Eén gelijke lijn door de school (ook voor de overdracht) (school 4).
- Blijf vragen hoe het gaat (school 4).
- Samen tot een groepsplan te komen. Hier zijn we druk mee bezig. We zijn ook nog in de beginfase (school 4).

2e verbeterpunt

- Doorgaande lijn.
- Open communicatie tussen leerkrachten IB/RT (school 6).
- Zorg op maat gericht op het kind in de groep (school 6).
- Betere hulp kunnen bieden (school 6).
- Houd het compact, dan voer je het ook uit en is het effectief (school 7).
- Anders naar kinderen leren kijken (school 7).
- Groepsbesprekingen - verlopen veel gestructureerder (school 7).
- Tijdig signaleren (duurt lang voor iets op de rails staat) (school 7).
- Kennisdeling betreffende klassenmanagement (school 2).
- Zorgen voor goede formulieren (digitaal) (school 2).
- Opnemen van gedrag (leerkracht, kind en eventueel ouders) in het overzicht (school 2).
- Hulp bieden bij benoemen onderwijs behoeften (school 5).
- Ervoor zorgen dat een groepsplan nut heeft (school 5).
- Afspraken over het invullen van groepsoverzichten en plannen (school 5).
- Afspraken ten aanzien van de groepsoverzichten en plannen (school 5).
- Het voeren van gesprekken met kinderen kan beter georganiseerd worden (school 3).
- Groepsplanbespreking (school 3).
- Rekenen is geen vak en geen vaste tijd in de onderbouw, dus is ook moeilijk extra hulp te realiseren (school 4).
- Creëren van tijd voor clustering (school 4).
- Duidelijk overzicht van het niveau van de leerlingen (school 4).
- Snel een duidelijk beeld van de niveaus in de groep (school 4).

3e verbeterpunt

- Uitgaan van wat het kind kan (school 6).
- Structuur in zorg (school 6).
- Betere doorgaande lijnen naar de volgende groep (school 6).
- Blijf dit begeleiden en warm houden, zodat het niet verzandt (school 7).
- Kinderen met onderwijsbehoefte in kaart brengen en clusteren (school 7).
- Contact met ouder - erg zinvol nu er meer aandacht voor is (school 7).
- Tijd blijven inroosteren zodat je niet alles na schooltijd moet doen: groepsbesprekingen, oudergesprekken en leerlingenbesprekingen (school 1).
- Luisteren naar feedback of knelpunten van het personeel (school 1).
- Aanschaf materialen (school 1).
- Aanschaf materialen (school 1).
- Creëren van tijd voor evaluatie (school 4).
- Het biedt structuur (school 4).

Voor het eigen handelen

1e verbeterpunt

- Gesprekken voeren met kinderen (school 6).
- Structuur /afbakening (school 6).
- Gesprekken voeren met kinderen, dat is met kleuters nog lastig (school 6).
- De zorg/behoefte van een kind meer op je netvlies (school 6).
- Beginnen met het doel van de les te vertellen (school 6).
- Structureel werken met directe instructiemodel, omdat het duidelijkheid schept en structuur (school 7).
- Wat je onbewust al doet, beschrijf je dan en dat dwingt je ook eerder tot actie (school 7).
- Anders naar kinderen kijken. Wat heeft dit kind nodig? is de belangrijkste vraag (school 7).
- Groepsplan - overzicht van zaken waar kinderen op gaan uitvallen (school 7).
- Kind - leerkrachtgesprekken (school 7).
- Zoek hulp, als iets niet duidelijk is (school 7).
- Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften (school 2).

- Klassenmanagement om iedereen te kunnen ondersteunen (school 2).
- Meer uit gesprekken halen (school 2).
- Concrete doelen formuleren (smart) in plan (school 2).
- Betere observaties kinderen (school 2).
- Meer gesprekken met kinderen (school 1).
- Er meer voor openstaan (school 1).
- Leerlingen betrekken bij het bepalen van hun eigen onderwijsbehoeften (school 1).
- Gesprekjes voeren met kinderen (school 1).
- Voeren van gesprekken met kinderen (school 1).
- Onderwijsbehoeften benoemen (school 3).
- Gesprekken voeren met kinderen (school 3).
- Meer opschrijven, groepsoverzichten bijhouden (school 4).
- Nog betere interne organisatie om zo te komen tot onder 18 genoemde punten (school 4).
- Handelingsplan schrijven (school 4).
- Tijd maken voor observeren -> bij een combi-groep heb je je handen vol (school 4).
- Gesprekken voeren met kinderen (school 4).
- Clusteren van leerlingen wanneer er veel niveauverschil is binnen een groep (school 4).
- Het biedt (nog meer) structuur (school 4).
- Meer beeldmateriaal (school 4).
- Gesprekken voeren met kinderen (school 4).

2e verbeterpunt

- Gesprekken voeren met ouders (school 6).
- Planning/coaching (school 6).
- Eén groepsplan maken waar alle vakgebieden in staan, anders krijg je te veel papieren (school 6).
- Gestructureerder hulp kunnen bieden (school 6).
- Uitvoeren van het groepsplan (twee groepsplannen) binnen één uur rekenen in verband met combinatiegroepen (school 6).
- Nog meer observeren voor een schat aan informatie (school 7).
- Clusteren van onderwijsbehoefte (school 7).
- Overzicht - bewuster met ieder kind bezig (school 7).
- Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan (school 2).
- Observeren en voeren van gesprekken met kinderen (school 2).
- Goed plannen zodat er voldoende tijd is om overzicht en plannen te maken (school 2).
- Nog meer de leerlingen begrijpen (school 2).
- Duidelijke verslaglegging wat elk kind nodig heeft (school 2).
- Prioriteiten stellen zodat ik ook daadwerkelijk met x en y groep aan de slag kon (school 1).
- Hulp vragen (school 1).
- Klassenmanagement (school 1).
- Opstellen van individueel handelingsplan (school 1).
- Gesprekken voeren met kinderen, observeren (te weinig tijd) (school 3).
- Goede tijdsindeling (school 3).
- Onderwijsbehoefte formuleren (school 4).
- Alert blijven op gemaakte afspraken (school 4).
- Tijd maken voor gesprekken met kinderen -> bij een combi-groep heb je je handen vol (school 4).
- Invoeren van groepsplannen in de computer (school 4).
- Tussentijds evalueren en bijstellen van het plan meteen op te schrijven (school 4).
- Je weet sneller (door het overzicht) waar en wie hulp nodig is/heeft (school 4).
- Een (nog) rustiger sfeer in de klas (school 4).
- Signaleren van specifieke onderwijsbehoeften (school 4).

3e verbeterpunt

- Klassenmanagement (school 6).
- Ben al aan het oefenen met ordenen en taal (school 6).
- Geen ad hoc hulp, maar onderbouwd (school 6).
- Maatjes werk ingevoerd (school 7).
- Benoemen van specifieke onderwijsbehoeften van de kinderen (school 2).
- Zorgleerlingen opnemen in groepsplan (school 2).
- Opstellen individueel hulpplan (school 1).
- Klassenmanagement (school 1).
- Duidelijk en helder benoemen onderwijs behoefte (school 3).
- Evalueren na afloop (school 4).
- Bij invallen of overdracht is het duidelijker (school 4).
- Meer samenwerking met de ouders (school 4).
- Kennis van en werken met leerlijnen (school 4).

Bijlage 3: Resultaten vragenlijst 1-zorgroute directeuren en IB-ers

Deze vragenlijst is - voorafgaand het interview - voorgelegd aan de directeuren en IB-ers van zeven scholen. Per school is één lijst verwerkt.

A Invoering

1 Wanneer is de school met de invoering van 1-zorgroute gestart?

Alle scholen zijn minimaal 1 jaar bezig met de invoering van 1-zorgroute. De eerste school is gestart in augustus 2006.

2 Wat was aanleiding voor de implementatie van 1-zorgroute/werken met groepsplannen?

- De school wil passend onderwijs aan alle leerlingen aanbieden. (2x)
- De school wil haar onderwijs beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van kinderen. (7x)
- De school wil met groepsplannen gaan werken in plaats van met een veelheid aan individuele handelingsplannen. (6x)
- De school wil de leerresultaten systematisch in kaart brengen en verbeteren (kwaliteitszorg). (5x)
- De school wil dat er binnen school meer samenhang en structuur in de zorg aan leerlingen komt. (5x)
- De school wil meer met externe partners in de buurt/regio samenwerken rondom de zorg aan leerlingen. (0x)
- Binnen het samenwerkingsverband of binnen het schoolbestuur is het besluit genomen 1-zorgroute in te voeren. (3x)
- Anders, namelijk. (0x)
- Ik weet het niet. (0x)

De aanleiding voor de implementatie van 1-zorgroute/werken met groepsplannen is voor alle zeven scholen de wil om haar onderwijs beter af te stemmen op de onderwijsbehoeften van kinderen. Daarnaast geven zes scholen aan dat de school graag met groepsplannen wil werken in plaats van met een veelheid aan individuele scholen. Voor vijf scholen is de wil om meer samenhang en structuur in de zorg aan leerlingen aan te brengen reden geweest om te starten met 1-zorgroute en eveneens vijf scholen geven aan de leerresultaten systematisch in kaart te willen brengen en verbeteren.

Drie scholen geven aan dat binnen het samenwerkingsverband/schoolbestuur het besluit genomen is om 1-zorgroute in te voeren. Tot slot geven twee scholen aan dat zij passend onderwijs aan alle leerlingen willen aanbieden.

3 Voldoet de 1-zorgroute ook aan de verwachtingen die de school ervan had?

Alle scholen geven aan dat de 1-zorgroute ook voldoet aan de verwachting die de school ervan had. Twee scholen geven aan nog wel in ontwikkeling te zijn.

4 Is er gekozen voor een bepaald vakgebied of voor het pedagogisch domein?

Vier scholen geven aan dat is gekozen voor een bepaald vakgebied en drie scholen geven aan dat zowel is gekozen voor een vakgebied als voor een pedagogisch domein.

5 In geval er gekozen is voor een vakgebied, voor welk vakgebied is dan gekozen?

In geval er gekozen is voor een vakgebied betreft het 4x rekenen en 3x taal (begrijpend lezen).

6 Is er scholing geweest?

Zes scholen geven aan dat er scholing geweest is. Een school geeft aan dat er geen scholing geweest is, maar dat ze wel aan scholing gedaan hebben (zie interview).

7 Heeft iedereen hieraan deelgenomen?

Vijf scholen geven aan dat iedereen aan de scholing deelgenomen heeft, één school geeft aan dat meer dan de helft van de medewerkers aan de scholing heeft deelgenomen.

8 Uit hoeveel bijeenkomsten bestond de scholing?

Het aantal bijeenkomsten van de scholing varieerde sterk; van drie tot veertien bijeenkomsten.

9 Wat kwam tijdens de scholing vooral aan de orde?

- Alle doelstellingen van 1-zorgroute.
- Inhoud zorgroute.
- Doelgericht werken.
- Uitgaan van onderwijsbehoeften van leerlingen en team.
- Onderwijsbehoeften herkennen.
- Kijken naar kinderen.
- Citogegevens en onderwijsbehoeften omzetten in groepsplannen.
- Techniek van maken groepsoverzichten en groepsplannen.
- Cyclus HGW.
- Zelfreflectie leerkrachten/school.
- Communicatie met ouders.

10 Was er sprake van begeleiding op de werkvloer of coaching bij het handelingsgericht werken en het werken met groepsplannen?

Alle scholen geven aan dat er sprake was van begeleiding op de werkvloer of coaching bij het handelingsgericht werken met groepsplannen.

B Resultaten kernconcepten

De deelnemers kregen onderstaande kernconcepten voorgelegd. En konden met een score van 1 tot en met 4 aangeven wat er voor hen veranderd is door het werken met 1-zorgroute.

Bij een score van 1 is de uitspraak helemaal niet voor hun situatie van toepassing en bij een score van 4 helemaal wel. In onderstaande tabel staan de antwoorden aangegeven.

Tabel: Wat is er voor u veranderd nu u met 1-zorgroute werkt? (IB-er en directeuren vooraf)

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde
De leerkracht maakt een omslag in denken, waarin zij haar onderwijs afstemt op de onderwijsbehoeften van de kinderen en uitgaat van de kansen en mogelijkheden van een kind.	7	3	4	3,75
Er vindt een verschuiving plaats van curatief handelen naar preventief en proactief handelen.	7	3	4	3,14
Door groepsplannen in plaats van individuele handelingsplannen is het meer haalbaar om met de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen in de groep om te gaan.	6	3	4	3,66

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde
De leerkracht is verantwoordelijk voor het realiseren van passend onderwijs en de IB-er is een coach van de leerkracht.	7	3	4	3,28
De rol van de IB-er als een coach van de leerkracht is toegenomen.	4	3	4	3,75
De zorg aan leerlingen wordt zoveel mogelijk in de klas geboden.	7	1	4	3,28
De ouders zijn een belangrijke partner van de school en leerkracht.	7	3	4	3,28
De leerling wordt actief betrokken. Er wordt met de leerling in plaats van tegen de leerling gesproken.	7	2	4	3,42
Bij het realiseren van een goede afstemming tussen de schoolinterne en schoolexterne zorg werken in de regio partners in onderwijs en zorg met elkaar samen.	6	2	4	3,0
De stappen in 1-zorgroute zijn voor iedereen duidelijk en transparant.	4	2	4	3,25
Iedereen weet wat zijn taak/rol in de keten van 1-zorgroute is.	5	2	4	3,6
1-zorgroute biedt impulsen om op schoolniveau de kwaliteit van het onderwijs en van de zorg in school te verbeteren.	6	3	4	3,83

C Implementatie 1-zorgroute

1 Knelpunten (maximaal drie) die de deelnemer ervaart/heeft ervaren in het werken met 1-zorgroute.

De volgende antwoorden zijn door de scholen omcirkeld.

- a 1-zorgroute in groep 1 en 2. (3x)
- b Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht door leerkrachten.
- c Observeren van kinderen door de leerkrachten. (1x)
- d Voeren van gesprekken met kinderen door de leerkrachten.
- e Signaleren van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. (1x)
- f Benoemen van onderwijsbehoeften. (5x)
- g Clusteren van leerlingen.
- h Opstellen van het groepsplan. (1x)
- i Uitvoering van het groepsplan. (1x)
- j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan. (6x)
- k Opstellen van een individueel handelingsplan.
- l Groepsbesprekingen.
- m Samenwerking met de ouders.
- n Leerlingenbesprekingen.
- o Digitaliseren 1-zorgroute.
- p Kennis van en werken met leerlijnen. (3x)
- q Rol van de IB-er en remedial teacher.
- r Optimaliseren leerlingvolgsysteem.
- s Handelingsgericht gebruik toetsresultaten.
- t Inroepen van externe begeleiding en zorg.
- u Samenwerking in de regio.
- v Anders, namelijk nieuwe inzichten met oude bekostiging. (1x)

Waarom zijn dit knelpunten (geweest)?

- ad a Werkwijze verschilt van hogere groepen scholing met name gericht op hogere groepen.
- ad f Onderwijsbehoeften worden nog vooral gezien vanuit kindkenmerken
- ad j Klassenmanagement is nog een aandachtspunt, moeilijk om te differentiëren voor sommige leerkrachten (loslaten van de methode).
- ad p Kennis van en werken met leerlijnen is nog een ontwikkelpunt.
- ad v Sommige onderwijsbehoeften vragen meer menskracht en onderwijsleermiddelen, maar de bekostiging is hetzelfde gebleven.

Algemeen

Leerkrachten ervaren dat ze 'in het diepe' zijn gegooid; men was zich onvoldoende bewust van impact.

Wat is er nodig (geweest) om deze knelpunten op te lossen?

- ad a Specifieke aandacht aan kleutersituatie.
- ad j Komend schooljaar staat 'directe instructiemodel' centraal.
- ad p Kennis vergroten onder andere door invoering OVM.
- ad v Scholing, PABO-studenten, financiële middelen, ruimte (werkplekken voor plusgroepen).

Algemeen

Betere scholing en langere periode van voorbereiding.

2 Elementen (maximaal drie) die voor de deelnemer meerwaarde hebben

- a Verzamelen van gegevens in groepsoverzicht
- b Observeren en voeren van gesprekken met leerlingen. (1x)
- c Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. (1x)
- d Benoemen van de onderwijsbehoeften. (1x)
- e Uitgaan van de positieve kwaliteiten van leerlingen. (2x)
- f Een andere manier van kijken naar leerlingen. (2x)
- g Clusteren van leerlingen. (2x)
- h Opstellen van het groepsplan.
- i Uitvoering van het groepsplan.
- j Klassenmanagement bij de uitvoering van het groepsplan. (1x)
- k Opstellen van een individueel handlingsplan.
- l Groepsbesprekingen.
- m Meer samenwerking met de ouders.
- n Leerlingenbesprekingen.
- o Verbeteren van de kwaliteit van de onderwijszorg in school. (3x)
- p Inroepen van externe begeleiding en zorg.
- q Betere samenwerking in de regio.
- r Anders, namelijk samenwerking/gesprek met kinderen, leerkrachten en ouders. (1x)

De meerwaarde van deze punten voor de deelnemer

- ad b Doelgerichter werken, meer denken vanuit stimulerende factoren dan vanuit belemmerende factoren.
- ad d Het leren zien van onderwijsbehoeften is wezenlijk; hierna vergt het 'onderwijskunst' om de plannen in de praktijk te realiseren.
- ad e Startpunt voor onderwijs.
- ad j Basis voor succes.
- ad o Hoofddoel van 1-zorgroute.
- ad r Onderwijs wordt een samenwerking van alle betrokkenen.

Bijlage 4: Samenvattingen interviews zeven scholen

A Knelpunten

Uit de interviews blijkt dat verschillende scholen met dezelfde knelpunten te maken hebben. Allereerst worden de knelpunten besproken die meerdere scholen genoemd hebben.

1 Knelpunten met betrekking tot het observeren en gesprekken voeren met kinderen (zes scholen)

Twee scholen (3 en 5) geven aan dat het gesprekken voeren met kinderen nog een ontwikkelpunt is. Voor één school geldt dat de gesprekken wel gevoerd worden, maar nog niet structureel (4). Drie scholen geven aan dat er te weinig tijd is voor het observeren (7) en het gesprekken voeren met alle kinderen (1 en 6). Oplossingen zijn de inzet van een stagiaire en het verbeteren van de instructietijd, zodat er meer tijd overblijft. Valkuil bij het observeren is volgens school 7 wel dat wat je ziet, vaak meer is wat je denkt dat je ziet. En niet dat wat je werkelijk ziet! Tot slot vindt school 6 het erg lastig om met een andere bril naar kinderen te kijken: naast het zien van problemen ook aandacht hebben voor successen van kinderen. Oplossing is wellicht met kijkwijzers collegiale consultaties uitvoeren.

2 Knelpunten met betrekking tot formuleren van de onderwijsbehoeften en doelen (vier scholen)

Voor school 5 is het formuleren van de onderwijsbehoeften en herformuleren (SMART) van de doelen erg lastig. Bij school 6 formuleren de leerkrachten nog maar mondjesmaat algemene onderwijsbehoeften. School 1 heeft het formuleren van de onderwijsbehoeften als aandachtspunt geformuleerd voor de toekomst, en dan met name hoe gaan we met de verschillen in onderwijsbehoeften om, hoe maken we dit concreet aan de hand van een kind wat we allemaal kennen? Bij school 3 en 4 was het formuleren van onderwijsbehoeften een knelpunt, maar zij hebben een workshop georganiseerd om samen onderwijsbehoefte vanuit een casus op te lossen en dat werkte goed. Bovendien maken zij gebruik van hulpzinnen en de groslijst onderwijsbehoeften.

3 Knelpunten met betrekking tot samenwerken met ouders (vier scholen)

Verschillende scholen ervaren knelpunten bij het samenwerken met ouders. De ene school vindt dat ouders meer betrokken moeten worden bij de vorderingen en het functioneren van het kind en wil hiervoor de 10 minutengesprekken verlengen. Daarnaast gaat de school een scholing gespreksvoering volgen (1). Drie andere scholen geven aan dat dit knelpunt wel speelde, maar ondertussen is het een stuk verbeterd: een school geeft aan dat er met ouders gesproken over wat men denkt dat kind nodig heeft, en dat werkt goed met de groslijst onderwijsbehoeften (4). Ouders worden nog weinig bevraagd over hun kind, maar het idee leeft ook dat ouders weinig kijk hebben op wat hun kind op school nodig heeft. Een andere school (5) heeft goede ervaringen met ouder-vertelgesprekken waarin ouders over hun kind vertellen aan de hand van vijf vragen. Tot slot geeft school 3 aan dat de gesprekken al inhoudelijker geworden zijn en dat er meer structuur is. Er is een klankbordgroep van ouders waarbinnen verschillende items besproken worden. Professionaliteit van de leerkracht is belangrijk.

4 Knelpunten groep 1/2 (vier scholen)

Verschillende scholen hebben knelpunten in groep 1/2. School 7 werkt in groep 1/2 volgens een bepaald format: dit sluit weliswaar goed aan bij gebruikte observatiesysteem, maar is heel veel werk.

Ook school 6 maakt gebruik van dit model: aan de hand van thema's wordt aan alle vakgebieden gewerkt en dit krijgt een vertaling naar het groepsplan. Via het planbord wordt met kleine kinderen gewerkt door de leerkracht, maar het planbord is nog niet op niveau.

School 3 geeft aan dat het format niet werkt, omdat je in het kleuteronderwijs rekenen/wiskunde niet zomaar kunt isoleren van de rest van je onderwijs. Daarnaast zijn er onvoldoende signaleringsinstrumenten. Ook merkt de school dat het aanbod en de inhoud van de PABO een aandachtspunt moet zijn, zeker wat betreft vroegsignalering!

Op school 4 werkt men in de kleutergroepen thematisch, in de rest van de school methodisch. Dit is een probleem bij het gebruik van het format. Het format is wel aangepast en vanuit het thema proberen ze rekenen bij de verschillende activiteiten een plek te geven, maar dat werkt nog niet optimaal. Komend jaar wordt wellicht gestart met een pedagogisch groepsplan om de meerwaarde te ervaren. Als dit goed loopt wordt de slag om vanuit reken/wiskunde te denken misschien makkelijker.

5 Knelpunten met betrekking tot het invullen van een groepsplan (drie scholen)

Drie scholen hebben aangegeven knelpunten te ervaren bij het invullen van het groepsplan. Op school 1 zijn er enkele leerkrachten die dit heel moeilijk vinden, terwijl andere leerkrachten al een goed plan maken. Leerkrachten moeten hierover gaan praten en elkaars plannen inzien, zodat professionalisering plaatsvindt.

Op school 7 vinden leerkrachten het moeilijk om wat in hun hoofd zit goed om papier te krijgen. Daarnaast vinden leerkrachten het lastig om het verband tussen de gegevens op het groepsoverzicht en de groepsplannen te leggen. Leerkrachten zetten de evaluatie van het oude groepsplan niet op papier, er wordt niet gekeken naar de oude groepsoverzichten, maar al snel op basis van nieuwe gegevens een nieuw groepsplan gemaakt (doorgaande leerlijn wordt hierdoor onvoldoende bewaakt en het 1-zorgrotemodel wordt een organisatie-model in het kader van klassenmanagement en de kindspecifieke aandacht in het onderwijs verdwijnt).

Leerkrachten hebben daarnaast behoefte aan een format om van een groepsplan naar een plan per week te werken. Ook school 5 heeft behoefte aan zo'n format.

6 Knelpunten met betrekking tot klassenmanagement (drie scholen)

School 5 geeft aan dat het werken met combinatiegroepen veel vraagt van het klassenmanagement op het gebied van differentiatie en effectiviteit en kwaliteit van de instructie in relatie tot de methode. School 3 geeft aan in elke groep te werken met drie groepen en een aantal kinderen dat een eigen handelingsplan heeft. Dit vraagt een sterke organisatie en veel inzet van de leerkracht qua lesvoorbereiding. Klassenmanagement is voor enkele leerkrachten lastig. Door te gaan werken met groepsplannen moesten leerkrachten nadenken over hun organisatie in de klas (school 3).

School 1 is gestart met de invoering van zelfstandig werken met behulp van het stoplicht en het directe instructiemodel. Vooral voor de oudere leerkrachten blijkt dit lastig. Er is nu wel meer aandacht voor 'plusleerlingen'.

Andere gesignaleerde knelpunten, veelal in de randvoorwaardelijke sfeer

- Vaststellen van één visie voor de school: 1-zorgroute vraagt een specifieke kijk naar kinderen en een specifieke aanpak in handelen. Daarvoor is één visie op onderwijs nodig en die heeft de school niet. De start van 1-zorgroute is ingezet via het samenwerkingsverband en op schoolniveau is geen goed beeld geweest van het proces (school 5).
- Samenwerking met parttimers (school 1).
- Er is veel niveauverschil tussen leerkrachten in het team (school 6).
- Op de PABO is nog onvoldoende ingestoken op het handelingsgericht werken, veel begeleiding nodig voor stagiaires en beginnende leerkrachten.

- Het werken met gedifferentieerde lesmethoden en materialen kost meer geld. Ook de TR-er en IB-er worden extra ingezet (school 6).
- Leerkrachten ervaren een hoge mate van werkdruk (school 6), het kost veel tijd en niet iedere leerkracht ervaart in gelijke mate de meerwaarde van 1-zorgroute (school 7).
- Aanbieden van de leerstof: gebruikelijk dat alle leerlingen dezelfde stof maken. Leeropbrengsten is nu een actueel onderwerp, maar nog wel een slag te slaan. Leerkrachten voelen zich dienaar van de methode en niet andersom (school 1)!
- Doorlopende leerlijnen: de cognitieve doelen staan tot nu toe erg centraal en zijn hoofdzakelijk uit de methoden afgeleid (school 7).
- Het werken met gelijke rekentijden op het rooster en het laten meedoen van leerlingen in een andere groep (school 5).
- Focus op D en E-leerlingen, maar weinig aandacht voor hoogbegaafden (school 6).
- E-leerlingen en de specifieke leerlijn in relatie tot het ontwikkelingsperspectief. Het aanpassen van de leerlijnen aan het niveau en daarbij zorgen dat de leerling toch richting einddoelen gebracht wordt is lastig. Leerkrachten zijn geneigd leerlingen op eigen leerlijnen te plaatsen met een minimum aan leerstof en zelfstandig te laten werken en niet onder te brengen in de instructiegroepen die in het groepsplan vastgelegd zijn (school 5).
- Het ZAT kan niet uit de voeten met het groepsplan en vraagt aanvullende formulieren/plannen als een kind aangemeld wordt (onvoldoende zichtbaar wat er precies met leerling aan de hand is en welke acties hierop zijn ondernomen). De werkwijze van 1-zorgroute sluit niet aan op de vragen en werkwijze van het ZAT (school 7).
- Zorginstellingen in de regio zijn nog niet gericht op het handelingsgericht werken (school 6).
- Het is nog niet mogelijk om de toetsgegevens uit Parnassus in de groepsoverzichten te zetten (school 6).
- Kwaliteit van de instructie. De ondersteuning die kinderen nodig hebben bij de instructietafel wordt vaak niet (of niet goed) gegeven (school 3).
- De resultaten gaan omhoog en 85% van de kinderen heeft daadwerkelijk een positieve groeilijn. Opvallend is wel dat de 15% die niet groeit, voornamelijk de pluskinderen zijn. Zij laten relatief de minste groei zien (school 2). Voor deze excellente kinderen is men een plan aan het ontwikkelen. Men wil excellente leerlingen passend onderwijs gaan geven. Op schoolniveau moet verder gedifferentieerd worden, met een gezamenlijk bovenschools deel (als project of zo). Men wil deze leerlingen niet naar een ander instituut laten vertrekken, maar ze op school verder helpen (school 2).

B Opbrengsten

Met de deelnemers is ook besproken wat al goed gaat en waar ze trots op zijn.

Algemene opmerkingen

- Voor scholen die gaan starten, is het van belang dat er een aantal voorwaarden aanwezig zijn, zoals vooraf nadenken over klassenmanagement en zelfstandig kunnen werken. Dit is nodig om tot handelingsgericht werken te komen (school 1).
- Handelingsgericht werken gaat een deel van je visie worden, waarbij ook van belang is hoe je met elkaar omgaat. Dit geldt met name voor de oudercontacten (school 1).
- Het is een interessante gedachte om als (nieuwe) school te starten met een pedagogisch groepsplan. Om het systeem in de vingers te krijgen, is een didactisch groepsplan prettig. Want je hebt houvast aan toetsresultaten, maar als het gaat om het kijken naar kinderen heeft het pedagogisch groepsplan meer waarde! Als in een groep de pedagogiek in orde is, komen de andere facetten ook wel (school 1).
- De school is nog startend met 1-zorgroute en richt zich vooral op het handelingsgericht werken en de visie en uitgangspunten hierbij (school 6).

- 1-zorgroute is een vorm, maar uiteindelijk wordt je hele school doorgelicht; je kwaliteitszorg, leerlingvolgsysteem, handelingsmogelijkheden van de leerkracht en klassenmanagement (school 3).
- Met leerlingvolgsysteem en 1-zorgroute zouden de leerresultaten omhoog moeten kunnen (school 4).
- 1-zorgroute werkt opbrengstgericht werken in de hand (school 4).
- De school is erg tevreden over de huidige werkwijze. Ze werken inmiddels een aantal jaren met handelingsgericht werken en 1-zorgroute en ervaren het als een goede werkwijze. Binnen het samenwerkingsverband WSNS vervult de school een voortrekkersrol. Op samenwerkingsverband volgen de IB-ers de cursus de Lerende school. Er is geen ervaring met de aansluiting voorschools-vroegschool. Er wordt wel gewerkt aan aansluiting PO-VO (school 5).
- Inspectie is niet per definitie enthousiast over groepsplannen. Het is 'een manier' (school 4).
- Kleutergroepen zijn extra aandachtspunt, inclusief de overgang naar groep 3 (school 4).
- De school ervaart veel werkdruk. Er is zorg over leerkrachten, die niet mee kunnen in de veranderende werkwijze. Verder is er zorg over de grote problematiek onder de leerlingen, die toeneemt. Daarnaast is de afstemming met de jeugdhulpverlening in het algemeen en specifiek ten aanzien van het handelingsgericht werken moeizaam (school 6).
- Komend jaar ook structureel werkvergaderingen ingepland om samen aan plannen te werken. Daar was dit jaar te weinig tijd voor (school 3).
- Ook de overlegmomenten over de groepsoverzichten gaan volgend jaar onder schooltijd plaatsvinden, zodat de werkdruk in die zin naar beneden gaat. Dit hoort gewoon bij je vak (school 3).

Wat gaat al heel goed

- Jonge leerkrachten pakken deze manier van denken feilloos op: het biedt houvast hun vakmanschap invulling te geven. Dit is een hele mooie manier om vakman of vakvrouw te worden, zowel pedagogisch als vakinhoudelijk. Dit hangt sterk met elkaar samen (school 1).
- Er is ontwikkeling ten aanzien van het denken in termen van handelingsgericht werken (school 6).
- Meer bewustwording van eigen handelen middels groepsbezoeken, met evaluatie door IB-er (school 4).
- Bij elkaar gaan kijken en met elkaar uitwisselen van elkaars werkwijze, dus collegiale consultaties. Het begint te leven in de school, maar je zult collegiale consultaties wel moeten organiseren, anders is het te vrijblijvend (school 3).
- Collega's zijn met elkaar gesprek over onderwijs (school 6).
- Collega's zijn meer met elkaar over onderwijs in gesprek (school 4).
- Je ziet meer eenheid in werken en denken (school 4).
- Samen werken als team aan een traject met een minimumniveau voor iedereen (school 7).
- Het team wordt er beter en sterker van en laat een constructieve houding zien (school 4)!
- Men is zich bewust van het feit dat de school hier beter van wordt. Het is een goede voedingsbodem om samen aan de slag te gaan. Er moet draagvlak zijn (school 4).
- Er komt heel sterk naar voren waar knelpunten zitten in de school (school 4)!
- Men werkt zo aan eigen POP, maar tevens ook aan school-POP (school 4).
- De leerkrachten worden getraind om de vragen die ze hebben, op de goede plek neer te leggen en via korte lijnen hulp te vragen. Belangrijk onderwerp ter bespreking is welke hulp vraag je concreet (school 5)?
- Er wordt aandacht besteed aan klassenmanagement, het eigen handelen van de leerkracht en de onderwijsbehoeften van kinderen (school 6).
- Het draait om het kind, maar tegelijkertijd draait het werken met groepsplannen om de leerkracht! De waarde van de leerkracht doet er toe (school 3).
- Men is trots op wat men pedagogisch heeft bereikt. Het welbevinden van kinderen wordt bevorderd, doordat er meer uitgegaan wordt van de mogelijkheden van kinderen. Kinderen worden daar ook op aangesproken. In het verleden waren er meer onmogelijkheden, waardoor er meer frustraties waren (school 1).

- Het matchen (afstemmen op het kind qua pedagogische onderwijsbehoefte) gaat nu heel goed. Wat voor leerkracht heeft die groep nodig, daar heeft men een goed beeld van. Alles hangt samen met je klassenorganisatie en eigen leerkrachtvaardigheden. Men gaat nu eerst een plan maken op grond van idealisme en daarna kijken naar wat er echt te realiseren is (school 2).
- De lijn in het format is logisch en heeft een goede opbouw (van groepsoverzicht naar plan) (school 4).
- De waarde van het pedagogisch groepsplan is groter dan werd verwacht. Voor veel leerkrachten is het pedagogisch groepsplan de basis. Het geeft helderheid over hoe je met elkaar omgaat en ook hoe je didactisch met elkaar omgaat (school 1).
- Groepsoverzichten en plan zijn een goed overdrachtsmiddel (school 4).
- Koppeling van het groepsplan aan het functioneringsgesprek (school 7).
- De resultaten gaan omhoog en 85% van de kinderen heeft daadwerkelijk een positieve groeilijn. Opvallend is wel dat de 15% die niet groeit, voornamelijk de pluskinderen zijn. Zij laten relatief het minst groei zien (school 2).
- Voor deze excellente kinderen is men een plan aan het ontwikkelen. Men wil excellente leerlingen passend onderwijs gaan geven. Op schoolniveau moet er verder gedifferentieerd gaan worden, met een gezamenlijk bovenschools deel (als project of zo). Men wil deze leerlingen niet naar een ander instituut laten vertrekken, maar ze op school verder helpen (school 2).
- Borgen, opbrengstgericht, resultaten! (school 3).
- Cultuuromslag in de zorg (school 3).
- De IB-er heeft een veranderde rol aangenomen in de school en de rol van IB-er is veranderd van taak naar functie (school 5).
- De directeur is heel sterk betrokken bij het traject en stemt veel af met de IB-er. Directeur en IB-er sturen samen het traject 1-zorgroute in de school aan. De IB-er vervult een coachende rol. De directeur geeft zelf ook lessen met de focus op handelingsgericht werken om in de praktijk te ervaren wat dit betekent. Hij geeft aan gericht te zijn op zelfreflectie (school 5).
- Leerkrachten plannen aan de hand van groepsbesprekingen zelf hun onderwijsaanbod gereleateerd aan de uitslag van de toetsen (school 5).
- In het platform PO-VO op regionaal niveau is aandacht voor doorlopende leerlijnen en zorg. Tot nu toe beperkt het onderdeel zorg zich tot het onderwijskundige rapport. Er komt steeds meer interesse in het VO voor afstemming en een doorlopende lijn in het kader van 1-zorgroute (school 5).
- De school is heel tevreden met de huidige werkwijze en ziet de knelpunten vooral als een aanscherping en verfijning van de huidige werkwijze (school 5).
- Werken naar doelstellend onderwijs; school had doelen vastgelegd in een document, maar deze werden niet concreet toegepast; nu wel toepassing doelen in combinatie met 1-zorgroute (school 5).
- Ouderbetrokkenheid (school 5).
- Samenwerking met ouders: de ouders zijn meer partners geworden. De school organiseert ouder-vertelgesprekken, waarbij ouders vertellen over hun kind en leerkrachten vragen stellen. Er ontstaat zo een samenwerking tussen ouders en leerkracht. Het traject levert tijdwinst op (school 7).
- Samenwerking op niveau van het samenwerkingsverband (netwerk 1-zorgroutescholen) (school 7).

C Mogelijke aanvullingen/wensen voor box 1-zorgroute

Verschillende scholen merken op niet echt iets te missen in de box 1-zorgroute. Andere scholen hebben concrete aanvullingen.

Concrete aanvullingen

- Specificatie formats groep 1-2 en algemeen meer aandacht voor 1-2. (school 3, 4, 7).
- Handig aangepast format voor een goede overdracht van groep 2 naar groep 3 (school 4)
- Formats en tips voor combinatiegroepen (school 5).
- Suggesties voor de overgang naar VO (school 5).
- Format voor een weekplanning afgestemd op het groepsplan (school 5, 7).
- Voorbeelden van groepsoverzichten en plannen van anderen, zodat men kan zien wat de bedoeling is (school 3).
- Handreikingen ten aanzien van de doelen (tussen- en einddoelen); waar moet een leerling minimaal komen (bijvoorbeeld een verwijzing naar de fundamentele doelen SLO) (school 5).
- Gesprekken met kinderen: format met voorbeeldvragen en een format voor de verslaglegging (school 3, 4, 5).
- Gesprekken met ouders, vergroten van ouderbetrokkenheid en hoe je deze informatie van ouders kan betrekken bij je plannen (school 3, 4).
- Meer informatie over vroegsignalering en hoe je kunt kijken naar kinderen. Het belang van doelgericht en planmatig werken met jonge kinderen benadrukken. Praktische uitwerkingen en voorbeelden toevoegen in de box (school 4).
- Groepsbezoeken met video opnamen (meerwaarde ervan, opzet coachgesprek) (school 3).
- Modellen voor de evaluatie van de groepsoverzichten/plannen aanscherpen (school 7).
- Transfer van 1-zorgroute naar de ontwikkeling en inrichting van de leeromgeving (zijn er procesbeschrijvingen van scholen die hier al uitspraken over doen?) (school 7).
- Keuzeprocessbeschrijvingen: werk je van een pedagogisch groepsplan naar een didactisch groepsplan of andersom? Wat zijn de voor- en nadelen (school 7)?
- Het groepsplan ...een organisatiemodel versus een vertaling van de onderwijsbehoeften van kinderen naar doelen en activiteiten.
- Digitaliseren van 1-zorgroute in ESIS B.

Vragen en opmerkingen

Naast de concrete aanvullingen voor de box 1-zorgroute hebben de scholen soms nog wel enkele vragen of opmerkingen.

- Welke doelen stel je met jonge kinderen, wat wil je met hen bereiken? Er wordt meer activiteitgericht gewerkt en minder doelgericht (school 1).
- Hoe kan je verdiepend bezig zijn met kleuters? Adequaaf handelen met JRK (school 4).
- Het belang van vroegsignalering en goed onderwijs voor jonge kinderen in een rijke speel- leeromgeving! Hoe kun je interesse/leergierigheid bij 't (jonge) kind activeren? Rijpen of ingrijpen (school 4)?
- Leerkrachten van kleutergroepen zou je moeten 'voorkoken'. De slag met het hele team wordt dan makkelijker (school 4).
- Hoe kun je kwaliteit waarborgen (school 3)?
- Wat is de rol van het SBO (school 3)?

School 6 heeft de box niet in bezit, maar vraagt naar ervaringen en ideeën hoe andere scholen werken. De school heeft behoefte met andere scholen te praten over oplossingen die zij gevonden hebben voor de knelpunten rondom handelingsgericht werken en 1-zorgroute.

School 2 vindt dat het eigenaarschap van het proces meer bij de directie moet blijven en dat externe begeleiders veel meer echt moeten begeleiden en niet leiden, dat wordt nu te veel door de extern begeleider gedaan.